ԺԱ. ՏԱՐԻ 2992 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 18 ԱՐԱՑ 4386 25 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1894 30 ՐԻՃԷՊ 1311 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.
ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه ده غلطه ده آره وولك غزته سى اداره سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	[illegible] արժէք	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք	56
»	Վեցամսեայ	»	28
Ընծիր [illegible]	[illegible] Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց [illegible]		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ այլ գրուածք ետ չի տրուիր:

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅՈՒՆՈՒԱՐ 25/6 ՓԵՏՐ. 1894

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ԵՒՐՈՊԱՅ

Վիէննայէ Թայմզի թղթակիցը կը հեռագրէ յունուար 30էն թէ Վիլհէլմ կայսր, հաշտուելով Պիզմարք իշխանի հետ, ո՛չ միայն Գերմանաց բաղձանքն իրագործած է, ո՛չ միայն վեհանձնութիւն ցուցած է, այլ եւ Ռուսիոյ հետ յարաբերութիւնները բարւոքելու փափաք յայտնած է: Այս կարծիքն իրազեկ թղթակիցն հետեւեալ խորհրդածութեամբ կը բացատրէ.

«Երբ առաջին անգամ յայտնի եղաւ թէ Իտալիոյ զինուորական սպառազինելի ոյժերն ակնկալուածին չափ պատկառելի չեն կրնար ըլլալ, հասկցուեցաւ Վիէննայի մէջ թէ խոհեմութիւնը կը պահանջէ մերձեցում մը յառաջ բերել Աւստրիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ: Քալնոքի կոմս այցելով առ Պ. Կիրս՝ անոր Վիէննայէ անցնելու պահուն, եւ Ֆրանձ Յոզեֆ կայսր սիրալիր ընդունելով Ռուսիոյ դահաժառանգն, ընդհանրապէս կարծուածէն աւելի փափաք յայտնեցին երկուց Արքունեաց մէջ բարեկամական յարաբերութիւնները վերահաստատելու եւ զարգացնելու: Հաւանօրէն աւստրեան քաղաքագէտք կը խորհէին թէ Ռուսիոյ հետ բարեկամական համաձայնութիւն մը ազդու միջոց կրնայ ըլլալ ֆրանքեւռուսական համաձայնութիւնն անփաստ դարձնելու: Աւստրիա Գերմանիայէն աւելի պէտք ունէր Ռուսիոյ հետ բարեկամանալու հարկը շուտով ըմբռնելու: Պիզմարք իշխան իրեն ներշնչուած լրագրերու մէջ շարունակ պաշտպանած ըլլալով այն կարծիք թէ Գերմանիա պէտք է մշակէ Ռուսիոյ բարեկամութիւնը, կայսեր նախաձեռնութեամբ գոյացեալ հաշտութիւնը կը նշանակէ թէ Գերմանիա եւս, Աւստրիոյ պէս, կը զգայ թէ աղէկ պէտք է երթալ Ռուսիոյ հետ:

«Երբ Պիզմարք հրաժարեցաւ, իրազեկ ակմբոց մէջ կ'ըսէին թէ Ֆրանսայի հետ նոր պատերազմի մը առաջքն առնելու կարելութեան վրայ անհամաձայն էին կայսրն եւ վարչապետը: Պիզմարք Գերմանիոյ եւ Ֆրանսայի թշնամութիւնն անհաշտելի եւ անխուսափելի կը գտնէր, մինչ կայսրը կը յուսար թէ քիչ քիչ պիտի անհետի թշնամութիւնն: Եւ իրօք, Ֆրետերիք կայսրուհւոյն Փարիզ գացած պահուն, հասարակաց կարծիքը շօշափելու համար, ըսել տրուեցաւ հոս եւ հոն թէ Վիլհէլմ Բ. եւս կրնայ այցել Փարիզ: Կ'ըսուէր թէ Վիլհէլմ Բ. չէր մասնակցած ֆրանքեւգերմանական պատերազմին, նոր սերունդի մարդ մ'էր, եւ պաշտօնանկ ըրած էր զՊիզմարք, հետեւապէս Ֆրանսացիք պատճառ չունէին քաղաքավար ընդունելութիւն մը իրեն զլանալու: Բայց իր մօր՝ Ֆրետերիք կայսրուհւոյն այցելութեան անդոհացուցիչ արդիւնքը տեսնուելով, հասկցուեցաւ թէ Պիզմարք իրաւունք ունի, այսինքն՝ Ֆրանսացիք եւ Գերմանք անհաշտելի են:

«Այս խնդրոյ մէջ թէպէտ Աւստրիա եւ Գերմանիա նոյն ընթացքին կը հետեւին, բայց միաբանութեամբ չեն գործեր: Իւրաքանչիւրն իւր ինքնուրոյն դիւանագիտութիւն ունի, եւ իւրաքանչիւրն իւր յարմար դատած միջոցն ի գործ կը դնէ նոյն նպատակին հասնելու համար, որ է բարեկամական համաձայնութիւն մը Ռուսիոյ հետ: Պիզմարք իշխանի Պերլին երթալէն ի վեր, ակներեւ է թէ Գերմանիա եւս նոյն ուղղութեամբ Աւստրիոյ չափ յառաջ գացած է արդէն, եւ թէպէտ Նախկին Երից Կայսերաց Նիզակակցութենէն դեռ շատ հեռի ենք, բայց կրնանք ըսել թէ Ռուսիոյ, Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ Արքունիքն առաջուընէ շատ աւելի աղէկ են այսօր: Անակնկալ արկած մը կրնայ դէպքերուն ընթացքը խանգարել, բայց առ այժմ քաղաքականութիւնն այս աստիճանի վրայ կը գտնուի, որ խաղաղութեան պահպանման համար նպաստաւոր վիճակ մը պէտք է նկատուի:

«Աղեքսանդր Գ. Աւստրիոյ մէջ կը նկատուի եւրոպեան խաղաղութեան գլխաւոր յենարանն, եւ ամեն դասերու մէջ այն համոզում կը տիրէ թէ ցորչափ ապրի Ռուսիոյ կայսրն իւր մեծ ազդեցութիւն ի գործ պիտի դնէ խաղաղութեան պահպանման համար: Եւրոպեան խաղաղութեան ցայս վայր պահպանուիլը կը վերագրուի ո՛չ միայն Մեծ Տէրութեանց մէջ կեցած զանազան կարգադրութեանց այլ եւ Ցարին անձնական բաղձանքին: Ն. Կ. Վեհափառութիւն, իբրեւ դահաժառանգ, մօտէն դիտած ըլլալով պատերազմի զոհերն ու խեղճութիւններն, այն աստիճան անձնական նողկանք զգացած է պատերազմի դէմ, որ իւր շուրջ գտնուող պաշտօնակալներէն ոչ ոք կը համարձակի իւր առջեւ պատերազմի խօսք ընել: Զօրեղ կամեցողութեան տէր ըլլալով, անընդհատ ի գործ դրած է այն առաջադրութիւն թէ իւր իշխանութեան օրով պատերազմ պէտք չէ ըլլայ, ցորչափ հնարը գտնուի խնդիրները խաղաղութեամբ վերջացնելու: Ինֆլուէնցայի պատճառաւ այս օրերս տկարանալուն առթիւ, իւր անձին նկատմամբ ամենէն աւելի համակրանք արտայայտեցաւ Վիէննայի մէջ. զի իւր իշխանութիւն պիտանի համարուած է եւրոպեան խաղաղութեան պահպանման:»

* * *

ՍԵՐՊԻՈՅ մէջ կացութիւնը դեռ չէ պարզուած: Կը յիշուի թէ Միլան թագաւորի օրով Յառաջդիմականք գործի վրայ էին, տնօրէնութեամբ Պ. Կարաշանինի: Ասոնք ընդունելութիւն չգտան, եւ Միլան Ա. խնամակալութիւն մը կազմելով թողուց երկիրը: Խնամակալութեան օրով Ազատականք իշխանութեան վրայ էին, իրենց պետ ունենալով զՊ. Ռիստիչ: Ասոնց ալ ընթացքը դժգոհութիւն պատճառելով, Աղեքսանդր Ա. ստանձնեց իշխանութիւնն, եւ խնամակալներուն հետ մէկտեղ անոնց կուսակից Ազատականներուն ձեռքէն գործոց ղեկավարութիւնն առնլով, յանձնեց Արմատական կոչուած կուսակցութեան, որոյ գլուխն է Պ. Փաշիչ: Բայց ինչպէս այս օրերս պատանի Թագաւորը յայտարարեց, Արմատականաց վարչութիւնն եւս յաջողակ չէ եղած, եւ իր դաստիարակ եւ մտերիմ խորհրդական Տքթ. Տօքիչ մեռած ըլլալով, Աղեքսանդր Ա. իւր քով կանչեց իւր հայր, որ իւր բնական խորհրդականն է: Քանի որ երեք կուսակցութիւններն ալ մի առ մի փորձուած եւ ամենքն ալ թերի գտնուած են, Թագաւորը կազմեց կուսակցութեանց չվերաբերող նախարարութիւն մը, որոյ առաջին գործն եղաւ դադրեցնել Սքուփչինան: Հիմակ յայտնի չէ թէ այս նոր վարչութեան ընթացքն ո՛ր աստիճան յաջող պիտի ըլլայ: Խօսք կայ թէ Նաթալի թագուհին այս օրերս իւր որդին Սերպիայէ դուրս պիտի տանի եւ մի քանի Արքունեաց պիտի ներկայացնէ, մանաւանդ Ռուսիոյ Արքունեաց, ուր շատ կը սիրեն պատանի թագաւորն, որ աղուոր, համակրելի, ուշիմ երիտասարդ մ'ըլլալու վրայ է, խօսիլ գիտէ, յար եւ նման իւր սքանչելի մօր, եւ մինչեւ իսկ ժամանակը կը մօտենայ զինք նշանելու: Կ'ըսուի նաեւ թէ իւր բացակայութեան միջոցին Ն. Վեհափառութիւն խնամակալ պիտի թողու իւր հայր:

* * *

Պ. ԿԼԱՏՍԹՕՆ իւր ընտանեաց անդամներու եւ բարեկամներու հետ նախընթաց շաբաթ օր՝ օդին գեղեցկութենէն օգուտ քաղելով՝ Պասքերուն բնակավայրը գնաց: Յայտնի է թէ հարաւային Ֆրանսայի եւ հիւսիսային Սպանիոյ մէջ բնակող այս ժողովուրդ ո՛չ ֆրանսական ո՛չ սպանիական ցեղէ է. իրեն յատուկ լեզու եւ գրականութիւն ունի, ոչ այնքան մշակեալ. թիւով իւր կէս միլիոն են: Պասքերն ալ եւ այլ պատճառներով կը համակրին Անգլիոյ նախարարապետին, որուն պատիւ ըրին: Հետեւեալ առաւօտուն Պ. Կլատսթօն հանդերձ ընտանեօք երկնային պաշտաման ներկայ գտնուեցաւ Պիառիցի անկլիքան եկեղեցւոյն մէջ, եւ հոն մնալուն եւ անկից մեկնելուն առթիւ տեղւոյն անգլիացի գաղթականներն եւ հիւրերը մեծարեցին ծերունի աշխարհավարը:

* * *

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ եւ իւր պարտատէրերը.—Չէր կրնար ակնկալուիլ որ հելլենական արժեթղթատէրք իրենց իրաւանց [illegible] աչք գոցէին հլութեամբ: Հետեւեալ պաշտօնական ծանուցմէն կ'երեւի թէ իրենց մէջ համաձայնութիւն գոյացած է, իրենց իրաւունքները պահանջելու համար Յունաստանէն: — «Ֆրանսայի արժեթղթոց պատուիրակ Պ. Վալֆրէյ, որ սոյն հանրային պարտքը կարգադրելու համար 1881ին կնքուած պայմանագրին ստորագրած է ի դիմաց Ֆրանսայի, ընդունեց ֆրանսական մասնախմբին նախագահութիւնը: Գերմանացի, անգլիացի եւ Ֆրանսացի մասնախմբոց գումարում մը տեղի պիտի ունենայ (անցեալ) շաբաթ օր ի Փարիզ: Գերմանական, անգլիական եւ ֆրանսական դրամատունք որք հելլենական փոխառութիւններն հանած են, ներկայացուցիչ պիտի ունենան այս գումարման մէջ, որպէս նաեւ Քօնթուառ Նասիոնալ տ'Էսքօմթ: Անգլիոյ կողմէ պիտի գտնուի Պ. Լ. Համպրօ եւ Սըր Ճոն Լըպըքօք, նախագահ օտար արժեթղթոց խորհրդին, Գերմանիոյ կողմէ Տքթ. Վալէր, եւ պէտք Պերլինի Պլայխրէօտըր սան ի ներկայացուցիչ Գերմանիոյ Ազգային Պանքային: Այս ճշմարիտ համաժողով, որ Յունաստանի ամեն պահանջատէրները կը ներկայէ, միակ հիմնագիր մը պիտի որոշէ, որ կը յուսացուի թէ պատուաւոր կարգադրութեան յանգելու միջոց մ'ըլլայ, վերջ տալով այն կացութեան ուր գործերը բերած հասուցած է հելլենական քմահաճ սնանկութիւնը: Տարակոյս չկայ թէ այսպիսի ժողով մը օրինաւոր պահանջմունք գործադրուելու համար պէտք եղած ոյժը պիտի ստանայ կառավարութեանց կողմէ:»

* * *

ԽՆՁՈՐԻՆ համար կ'ըսուի թէ պտուղներուն մէջ ամենէն մարսողականն ու սննդարարն է, ի բաց առեալ անմաքուր խաղողը: Գիտէ՞ք միայն Անգլիա ո՛րչափ դրամ կը վճարէ դուրսէն գնած խնձորին համար, պատճառ եթէ եւս իւր հողին վրայ բուսած խնձորն, որ ընտիր տեսակ է կ'ըսեն. զի անգլ. կլիման եւ հողը մասնաւոր յարմարութիւն ունին եթէ փափուկ եւ անուշահոտ խնձոր բուսցնելու: Ամերիկայէն եւ Քանատայէն շաբաթական 70,000 տակառ խնձոր կը բերուի Անգլիա, հոկտեմբերէն մինչեւ յունուարի վերջը: Անգլիա տարին 500,000 ոսկի կը վճարէ Ամերիկային, 100 հազար ոսկի Քանատային եւ 100,000 ոսկի Պելժիոյ խնձորին համար, այնպէս որ, ըստ պաշտօնական հաշիւներու, տարին մէկ միլիոն ոսկի միայն օտար երկրէ բերուած խնձորին համար կը վճարէ Անգլիա: Թէեւ Միացեալ Նահանգաց պարտիզպանք շատ աժան կը ծախեն իրենց խնձորը, բայց դարձեալ այնքան առատ կը բուսցնեն որ շահաւոր կը գտնեն ծախել Անգլիա ղրկելու համար: Այս վիճակագրական տեղեկութիւնք անգլ. երկրագործներուն աչքը բացին: Կը հասկնան որ իրենց ազգակիցք տարուէ տարի աւելի ճաշակ կը ցուցնեն խնձորի, եւ կը խորհին օտարներու վճարուած դրամէն գէթ մաս մ'ալ իրենց համար վար դնելու նպատակաւ՝ աւելի ընդարձակում տալ իրենց խնձորի մշակութեանց, որոց տեսակները պիտի շատցնեն, եւ աւելի խնամ պիտի տանին աղէկ հասցնելու:—Կ. Պոլսոյ մէջ եւս խնձորի սպառումը տարուէ տարի կ'աւելնայ, եւ Էնկիւրիի երկաթուղին այս նպատակաւ օգտակար կ'ըլլայ, այն կողմերու ընտիր խնձորներն ու տանձերը Կ. Պոլիս բերելով: Եթէ Ամասիոյ մօտերէն երկաթեայ գիծ մը անցնէր, Իրիսի գետեզերեայ քաղաքին սքանչելի պարտէզներուն մէջ բուսած խնձորներն աւելի առատ եւ աւելի աժան կրնային ծախուիլ հոս:

* * *

ԻՆՖԼՈՒԷՆՑԱՆ ԱԹԷՆՔ.— Ինֆլուէնցայէ արդէն քանի մը տասնեակ մահեր պատահեցան Աթէնքի մէջ: Զօր. Քորոնայոս, պատուապետ մը եւ քանի մը բարձրաստիճան պաշտօնատարներ օրուան հիւանդութեան զոհ գացին: —Այս մասին՝ հարցում մը մեր գրագէտ եւ հնագէտ բժիշկներուն. — Բերիքլէսի դարուն մէջ ալ ինֆլուէնցա կա՞ր, եւ Բուքրատ ո՞ւր է յիշատակութիւն կ'ընէ այս հիւանդութեան: Ուշիմ եւ աղուոր կին մը, ինչպէս Ասպասիա, ի՛նչ տեսակ դեղ պիտի առնուր կամ ի՛նչ զգուշութիւն պիտի ընէր այն հեռաւոր դարերուն մէջ՝ ինֆլուէնցայի պատճառաւ դուրս ելնելէ չարգիլուելու համար: — Պատասխանը սիրով կը հրատարակենք՝ եթէ ընդունինք:

* * *

ՉԻՆԱԿԱՆ ԲԱՐՔԵՐ. — Ընկեցիկ Մանկանց գերմանական ընկերութեան մը ներկայացուցիչն ի Հոնկ-Քոնկ, լուտերական հովիւ Կոթշալք, տխուր նկարագիր մը կ'ընէ չինական բարուց. զի Չինացիք իրենց ուզածին չափ թիւով կարգուելիք աղջիկ չեն գտներ: Յայտնի է թէ չինական օրէնքը կը թոյլատրէ բազմակնութիւնը, բայց ամուսնական տարիք ունեցող աղջիկ շատ չկայ: Հոն աղջիկները շատ սուղ կը ծախուին այսօր: 14–16 տարեկան աղջիկ հազիւ կրնայ գնուիլ 100 տոլարի, եւ աղքատ մարդիկ այնչափ դրամ չեն կրնար տալ մէկ աղջիկի համար: Հետեւաբար Չինացիք իրենց մանչերուն համար մանուկ հարս մը կ'առնուն, որ երբեմն իւր ապագայ էրկան հետ մի եւ նոյն կաթը կը ծծէ նոյն տունին: Եթէ այս խնայողական հնարքը ի դերեւ ելնէ, ծնողք շատ հոգ կ'ընեն. զի չեն ունենար սերունդներ որք իրենց գերեզմաններուն վրայ աւանդական զոհերը կատարեն: Մանկամարդ աղջիկներ չեն համարձակիր իրենց տուներէն դուրս ելնել՝ առեւանգուելու երկիւղիւ, որպէս յաճախ կը պատահի: Հոնկ-Քոնկէ մէկ օրուան ճամբայ հեռի տեղ մը, գիշերայն 20 աղջիկներ գողցուեցան եւ բռնի դրուեցան նաւ մը, եւ ո՛վ գիտէ ո՛ւր տարուեցան: Գերմանք թէեւ ընկեցիկ մանկանց համար հաստատութիւն մը բացած են ի Հոնկ Քոնկ, բայց աղջիկներուն համար եղած խնդրանքէն օգուտ չեն քաղեր. զի, նախ, Գերմանք քրիստոնէութիւնն ընդունած Չինացիներուն միայն կ'ուզեն աղջիկ տալ, եւ երկրորդ, Չինացւոց մէջ նախապաշարում կայ թէ ընկեցիկ աղջիկ մը անշուշտ դժբախտ կ'ըլլայ ի վերջոյ:

* * *

ՉՈՐՍ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ ՄԵՔԵՆԱՅԱՒ. — Նոր մեքենայ մը հնարուեցաւ, որ մեծապէս օգտակար ըլլալ կը խոստանայ հաշուակալներու, երկրային մարմնոց վերաբերեալ հաշիւներ ընող գրասենեակներու եւ ամեն անոնց որք շարունակ թուանշաններու հետ կը զբաղին: Այս թուաբանական մեքենայ փոքրիկ բան մ'է, բայց այնչափ ճարտարապէս կարգադրուած որ կրնայ գումարել, հանել, բազմապատկել, բաժնել հասարակ մարդու մը ձեռքին մէջ, որուն քանի մը վայրկեաններ բացատրութիւն կը բաւէ գործածելու համար այս մեքենայ: Կարելի է մեքենային լարել այնպէս որ տասնորդական դրութենէ տարբեր եղանակաւ գործողութիւններ կատարէ, օրինակի համար անգլ. սթերլինով, շիլինով եւ բէնսով, եւ այլ չափի եւ կշռոյ հաշիւներ: Երկար ժամանակէ ի վեր կը փնտռուէր գումարման մեքենայ մը: Նախնիք ունէին մեքենայ մը որ դեռ կ'երեւի չինական գործարաններու մէջ, եւ անցեալ դարուն մէջ հազարաւոր տոլարներ վատնուեցան «գումարիչ» մը գտնելու: Քանի տարի առաջ Պ. Ուէպ հնարեց գումարիչ մը որ պահ մ'ընդունելութիւն գտաւ, եւ ութ տարի առաջ ծրագրեց նոր մեքենայն, զոր վերջերս կատարելագործեր եւ չափաւոր գնով մը ծախել տուեր է Ribbon Adder անունով:

* * *

ՎԱՅՕՆ-ԼԻ ([illegible] Կառավարող) Ընկերութիւնը փոխառութիւն մը պիտի հանէ եղեր:

* * *

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆԱԽԱՏՈՐՄԻՆ մէջ գործուած զեղծումներէն եւ այլ զեղծմանց խնդիրն այս օրերս լրագրերն ու խորհրդարանը զբաղեցուցած ըլլալով, Պ. Լոքրուա խորհրդարանական յանձնաժողովոյն մէջ ջերմ բանակռիւ մ'ունեցեր [illegible] ծովակալին հետ, որ իբրեւ ծովային նախարարութեան սպայակոյտի նախագահ, գլխաւոր պատասխանատուն կը սեպուի: Բանակռիւն անձնականութեան դարձած ըլլալով, գործը Պ. Քառնոյի իրաւարարութեան ենթարկուեր է:

* * *

ԿՈՐՆ. ՀԷՐՑ.— Կրթական նախարար Պ. Սփիւլլէր ըսաւ թէ այն դէպքեր զոր Կ. Հէրց երեւան հանել կը սպառնայ՝ իր արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնին տեղի ունեցած են: Արդարեւ կարեւոր բաներ են, բայց որովհետեւ պետական գաղտնիքներ են, Կ. Հէրց իրաւունք չունի երեւան հանել իւր անձնական շահուն համար: Կ'երեւի թէ Պանամայի գործին առթիւ նոր գայթակղութեանց շարք մը կը պատրաստուի: Հէրց «երեք հատոր» խմբագրեր է, որոց մին տպուեր է արդէն: Դեռ անունները չյիշուած կաշառառուներ կան եղեր Պանամայի գործին մէջ, ընդ որս Նախկին վարչապետ մը որոյ անունն անաղարտ մնացած է ցարդ, եւ այժմ Երեսփոխանութեան մէջ կարեւոր դեր մը կը բանէ եղեր:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ
Վ. Յ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ
ԲԱՌԱԳԻՐՔ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆԷ Ի ՀԱՅ
Հետեւողութեամբ
Ուէպսթըրի եւ Ուսթըրի Հոյակապ Բառագրոց
ԱՌԱՒԵԼ ՔԱՆ 45,000 ԲԱՌ, ՈՃ, ԵՒԱՅԼՆ

Անգլիերէնէ ի հայ-աշխարհիկ բառգրքի մը անհրաժեշտ պէտքը ի վաղուց զգալի եղած էր. նոյն պէտքը լիովին գոհացուցած է Անաթոլիա Գոլէճի ուսուցիչներէն Վ. Յ. Յակոբեան էֆէնտի պատրաստելով իր երկու պաշտօնակցաց աջակցութեամբ:

Բաց ի սովորական բառերէ եւ ոճերէ կը պարունակէ նաեւ ‘‘գիտութեանց, արուեստից եւ գեղեցիկ դպրութեանց, վերաբերեալ բոլոր բառերն եւ ոճերն, պարզուած իրենց ճիշդ հայերէն համանշանակներով, հետեւողութեամբ Բագրատունի, Աւգերեանի, Նորայրի, Կոյլոճեանի եւ Նուպարեանի Դաւ. Հայ. Անգլ. եւ Գերմաներէն բառագրոց եւ գիտական-արուեստական նորագոյն գործոց մանրակրկիտ քննութեամբ, ի հարկին նաեւ տաճկերէնով:

Սոյն բառգրքին կցուած է նաեւ. 1. Անգլիերէնի մէջ գործածական դարձած լատիներէն, գաղղիերէն, իտալերէն եւլն. ոճեր: 2. Յատուկ անուանց ցանկ մը՝ հնչումներով: 3. Տարրական քերականութիւն մը Անգլիերէն լեզուի, յորում պարզուած են մասնիկներու դերն եւ զօրութիւնն, անգլ. հնչման եւ շեշտերու մասնաւոր կանոններն, համառօտագրութիւնք որ յոյժ գործածելի են լեզուին մէջ: 4. Այլ եւ այլ նշանք. հնչումներն, «մեծ խնամով հայատառ»:

Ամբողջ գործը «փոխանակ 35ի» որ խոստացուեր էր՝ 40 թերթ պիտի լինի: Բաժանորդագինն ց'30 սեպտ. 25 ղրշ. օտար երկրաց համար 6 ֆռ. [illegible] 1էն անդին պարզ կազմ 30 ղրշ. լաթ. 35 եւ 8 ֆրանք, յետ լրանալոյ գինը պիտի ըլլայ՝ 40 ղուրուշ:

Փափաքողք պարտին դիմել հրատարակչին, Զ. Թորոսեան գրավաճառ Պոլիս, Պահչէ-Գաբու նոր փոստին դէմ թիւ 4. ուր է «միակ» կեդրոնատեղին գործոյս: Ա. թերթին նմուշը ձրի կը տրուի գնորդներուն: Գրքին Ա. մասը, կէսը [20 թերթ թղթակազմ կը տրուի բաժանորդաց: Հրատարակուած է 34րդ թերթը եւ կը մնայ միայն 6 թերթ.

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (146)

ԺԻՒԼ ԼԵՐՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԿԱՐՄԻՐ ԱՏԵԱՆԸ

Անհերքելի բան. Անգամ մը աշխարհէ բաժնուելէ եւ թիապարտի տարազն հագնելէ ետք, այս դժբախտ մարդը վերստացած էր իր հին օրերուն անուշութիւնը:

Լռակեաց եւ մենասէր, վերստին թաղուած էր իր համրութեանը մէջ, իբր գերեզմանի մը մէջ:

Թիարանի աշխատութիւնները լմնալէ ետք մէկ քանի պարապ ժամերու միջոցին վերսկսած էր իր լեզուագիտական աշխատութիւններուն՝ մինակ, առանց գիրքի, իր հրաշալի յիշողութեան օգնութեամբը միայն:

Երբեմն երբ օտարականներ ներկայանային, թարգմանի պաշտօն կը կատարէր, միշտ անդրդուելի, չլսելով կարծես զարմացման բացագանչութիւնները զորս կը խլէր այցելուներէն իր անսահման հմտութեամբը:

Առողջութիւնը երթալով կը տկարանար: Յայտնի էր որ համր վիշտը գերեզման կը քաշէր զայն:

Էկզիւբէրին հետ խօսելու համար էր որ Պիսքառ Ռօշֆորի թիարանն էր մտած...

Ամենեւին չի կարծուիր թէ հէք բանասէրը մաս կը կազմէր Փարիզի Գայլերու խումբին:

Իր աղէտալի արկածէն՝ սրտին մէջ մէկ անխզելի զգացում միայն մնացած էր, խորին արհամարհանք մարդկութեան համար:

Գրեթէ երջանիկ կը զգար ինքզինքը թիարան գտնուելուն, այսինքն առյաւէտ բաժնուած այն ընկերութենէն ուր կը գողնային բազմատաղանդ լեզուագիտութեան հեղինակութիւնները: Եթէ ուզէր, կրնար սակայն շնորհ ստանալ:

Պատուարժան ակադեմականը, որուն բերնին համ տուած էր իր առաջին խարդախութիւնը, սաստիկ կը փափագէր հրատարակել նոր գիրք մը, մէկ քանին այն էջերէն որք կը սքանչացունեն գիտութեան վկայաւորները: Ջանացեր էր Էկզիւբէրին տեղը մէկը դնել. Բայց ակադեմականներու նշանաբանն է.

«Հետզհետէ աւելի հզօր:»

Տոմատո երէցին աշակերտին հրաշալի գիրքէն ետք, նուիրական գիտութեան յետին սահմանները մղելու էր անկարելին:

Բայց որո՞ւն ձեռքէն կուգար: Անշուշտ ոչ իր ձեռքէն: Երկար ատեն, յոյժ երկար ատեն նոր քարտուղար մը փնտռելու փափկութիւնն էր ունեցած: Բայց այս տեսակ ուսումներու սիրահարներն առատ չեն: Եւ ստիպուած էր համոզուիլ թէ Էկզիւբէրներն այնքան դժուար էր գտնել որքան նոր գաղափար մը: Այն ատեն ոստիկանական պաշտօնատունն էր գացած: Եւ հոն, ծերունի կոկորդիլոսը քանի մը կաթիլ արցունք թափած էր իր նախորդ քարտուղարին վրայ:

Ի՛նչ ազնիւ մարդ: Յուզուած էին... Տեղեկութիւններ առնուած էին թիարանէն: Էկզիւբէրին ընթացքը լիապէս կ'արտօնէր գթութեան տնօրէնութիւն մը: Այն ատեն ակադեմականը իմացուցած էր թիապարտին թէ, եթէ հաւանէր նորէն մտնել իր մասնաւոր ծառայութեանը տակ, կրնար ազատութիւնը ձեռք բերել:

Եւ գիտէ՞ք Էկզիւբէր ինչպէս ընդունած էր վեհանձն սրտի մը այս զեղումները:

Փառատենչ գիտունին պատուիրակին պատասխանած էր թէ նախամեծար կը համարէր բոկլայ ուտել ամբողջ կեանքին մէջ, կրկին շղթայ կրել, թիապահներուն հարուածներուն ենթարկուիլ, քան իր օգնութիւնը ընծայել այդ անամօթին:

Անուղղա՜յ. այս էր բառը...

Թիարանը մնաց:

Իր ամենէն մեծ, շիտակն ըսելով միակ վիշտն էր գիրքերէ զուրկ մնալը, ա՛յնքան փիլիսոփայ էր: Սանսկրիտին կարօտը կը քաշէր: Մէկ բազուկը կուտար հնդկական ձեռագրի մը, մէկ սրունք տասը սեպաձեւ նշանագիրներու համար, իր ականջները բրաքրիթ արձանագրութեան մը համար...

Արդ, գիշեր մը երբ կ'երազէր ծովեզրը նստած, բան մը որ յաճախ կը շնորհուէր իրեն, շնորհիւ բժիշկին պաշտպանութեանը, որ անոր տկարութիւնը պատճառ բերելով օրը քանի մը ժամ հանգիստ ձեռք բերած էր, մարդ մը, թիապարտ մը մօտեցաւ իրեն:

Այս թիապարտը կանանչ գդակ կը կրէր: Ցկեանս դատապարտեալ մը:

Էկզիւբէրի հագուստին նման հագած էր:

Արդարեւ, եթէ այն պահուն պահապան մը անցնէր անկից. եթէ, այդ թիապարտին երեսը տեսնելու հետաքրքիր, ետին դառնար, զարմացման աղաղակ մը պիտի արձակէր:

Այս թիապարտն անծանօթ էր ի Ռոշֆոր, թիարանի տետրին մէջ չէր արձանագրուած:

Բայց այս անձը լաւ պահպանուած էր: Քիչ մը հեռուն կը նշմարուէր խումբ մը թիապարտներ որք կարծես անոր շուրջը առողջապահական շղթայ մը ձեւացուցած էին, պատույ պահակութեան պէս բան մը:

Պիսքառն էր:

Թիարան մտնելու համար ստիպուած էր ցուցնել նոյնքան ճարպիկութիւն, խոհեմութիւն որքան ուրիշներ կը ցուցնեն դուրս ելլելու համար:

Եւ արդարեւ գիտուն յոյժ տարօրինակ էր:

Պէտք է գիտնալ թէ թիարանին մուտքը բոլորովին մասնաւոր կերպով պահպանուած էր:

Թոյլ չտալու համար որ թիապարտները փախչին, պահապանները ի ներքուստ կը վստահէին իրենց թիւին եւ այն յարատեւ հոգատարութեան վրայ զոր ունէին հսկողութեան պաշտօններու մասին:

Իրենց համար մեծ վտանգը, միակը որուն դէմ շարունակ պատրաստուած էին մաքառիլ, դուրսէն կուգար:

Թիարանի պատերուն մէջ ինքիրեն մնացած թիապարտը պէտք է կոչում ընէ իր բոլոր հանճարին, որ շատ հազուագիւտ է եւ որ չինած է Թօլէներու եւ Ֆանֆաններու առասպելական համբաւը:

Իբրեւ նոր Ռոպէնսոն մը իր ունեցածներէն պիտի հանէ բոլոր պէտք եղած նիւթերն իր ազատութեան համար, ինչ որ կ'ենթադրէ մտքի ընդլայնում մը, ձեռքերու ճարպիկութիւն մը ճշմարտապէս բացառիկ:

Բայց դուրսէն է որ կուգան մանրադիտական գործիներ, ժամացոյցի զսպանակներ, որոց շնորհիւ թիապարտը կրնայ սղոցել շղթաները, հագուստներ որոցմով կը ծպտի, կեղծամներ եւ սուտ մազեր որք անճանաչ կ'ընեն զինքը:

Ուստի դրան մօտ կազմակերպուած հսկողութիւնը այնքան մանրահոգ է որ, առանց հրամանագրի մը կամ նախարարական արտօնութեան, անկարելի է մտնել այդ տեղ:

Պիսքառ այնքան համբակ չէր որ գռեհիկ կերպով գործէր:

Արդ, ահաւասիկ թէ ի՛նչ անցած էր:

Այն ատեն Ռոշֆորի թիարանին մէջ կը գտնուէր թիապարտ մը որ փախուստի մը մէջ սպաննած էր իր մայրն ու եղբայրը, որոց ժառանգորդը կուզէր ըլլալ:

Ուստի կրակի տուած էր տունը. մինակ, դիպուածը իր դէմ ելած էր, գերան մը զարնուած էր իր գլխուն երբ կը փորձէր փախչիլ:

Հետեւութիւն. միականի էր, եւ իր երեսը, սոսկալի կերպով բոցէն վնասուած, ճերմակապիսակ արիւնաշաղախ գոյն մը ունենալով, ամենէն սոսկալի բանն էր զոր տրուած ըլլայ տեսնել:

Շիտակն ըսելով, դիմագծերն ա՛լ մարդկային ձեւ չունէին. դիմացն եղողը գլուխն անդին կը դարձունէր, եւ պահակներն իսկ, թէեւ ամեն յուզումէ զուրկ, անոր երեսը նայիլ չէին ուզեր: Մնաց որ թիապարտն իր վիճակին համակերպած կ'երեւար եւ ոչ ոք միտքէն կ'անցունէր թէ անիկա կը փափագէր մտնել ընկերութեան մէջ, ուսկից պիտի հալածուէր իր հրէշային տգեղութեամբը:

Սակայն իրիկուն մը — նախորդ իրիկունն իսկ այն տեսարաններուն որք տեղի պիտի ունենան — թշուառականը կոչման պահուն երեւան չելաւ:

Շիտակը չափազանց յանդգնութիւն էր:

Մարդ փախչիլ փորձէ, երբ ապահով է որ առաջին քայլին պիտի ճանչցուի, երբ նկարագրին վրայ անկարելի է սխալիլ, խենդութիւն էր:

Անհետացումը նշմարուելուն պէս, բերդին թնդանօթը արձակած էր երեք կանոնական հարուածները, որք գեղացիները կը հրաւիրեն [illegible] վրայ նետուելու:

Յետոյ անհրաժեշտ տեղեկութիւնները հրատարակուած էին:

Թիարանին տնօրէնը կրնար հանգիստ քնանալ. առտու չեղած, մոլորեալ ոչխարը փարախ բերուած պիտի ըլլար բանի:

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը՝ Քաղաքական Ժողովոյ ատենապետ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյի հետ այսօր կայս. պալատ կ'երթայ՝ յատս կայս. գահոյից մատուցանելու Ուղերձ մը, որով երախտագիտութիւն յայտնելով Վեհ. Սուլթանի այն հայրախնամ հոգածութեան համար զոր բարեհաճած էր ցոյց տալ մայրաքաղաքիս մէջ տիրող համաճարակի պահուն, ջերմ բարեմաղթութիւններ կընէ վասն կենաց և բարօրութեան Ն. Կ. Վեհափառութեան։

Քաղաքական Ժողովն և Տնտեսական Խորհուրդը վաղը ենիստ պիտի գումարէն Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ։

Թիֆլիզէն կը հաղորդեն թէ Վրաստանի և Իմէրէթի առաջնորդ Գեր. Գէորգ եպիսկոպոս Սուրէնեանց տկար ըլլալով՝ տարեգլխոյ առթիւ սովորական այցելութիւնները չէ կրցեր կատարել։ Այդ օրը, Ն. Գերապատուութեան այցելութեան գացեր են Կովկասի կառավարչապետի օգնական զինուորական Տաւրիչեւ, Վրաստանի Վլատիմիր Էկզարխը։ Թիֆլիզի քաղաքագլուխ Պ. Իզմայիլեանց, Թիֆլիզի հայ ուսուցչական մարմինը՝ թեմական տեսչին հետ, և այլ բազմաթիւ այցելուներ։

Ատրպատականի Նուիրակ առաջնորդ Գեր. Սուքիաս արքեպիսկոպոս Պարզեանց ողջամբ Թաւրէզ հասեր է։

Ս. Էջմիածնայ դպրապետ նշանակուեր է Ղեւոնդ Վ. Յովակիմեան որ Մոնդեան տօնին մեծ հոգածութեամբ հսկեր է երգեցողութեանց և եկեղեցական կարգ ու կանոններուն։

Աղն. Պատրիկ էֆէնտի Կիւլպէնկեան, որ Ամերիկա կը գտնուէր, երէկ իրիկուն մայրաքաղաքս հասաւ։ Իւր տարաբաղդ եղբօր՝ Յովհաննէս էֆէնտիի մահը իմացեր է Զարիպրոտի մէջ։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.— Իւլաւի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Հեռագրական և Թղթատարական վերատեսչութեան վարչական ժողովոյ անդամներէն Հաճի Թէվֆիգ էֆէնտիի և Օտար Մամլոյ դիւանին առաջին քարտուղար Թէվֆիգ պէյի։

Սանիյէ Միւթեմայիզի աստիճան՝ Արաբկիրի գայմագամ Մուսթաֆա Սապրի էֆէնտիի և Նիկոմիդիոյ Էվգաֆի հաշուակալ Մահմուտ Նէտիմ պէյի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Օտար Մամլոյ դիւանին քարտուղարներէն Բեհզիմ պէյի և Դ. զօրաբանակին արկղակալ Մուսթաֆա էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ ընդհանուր սպայակոյտի դիւանին առաջին քարտուղար Նիազի էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Ներքին գործոց նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանին առաջին քարտուղարի օգնական Ալի Ֆուատ պէյի և Երուսաղէմայ գաւառին Իտարէի ժողովոյ անդամներէն Սթէֆանի էֆէնտիի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Օտար Մամլոյ դիւանին քարտուղարներէն Պէհաէտտին պէյի։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ.—(Պաշտօնական Ցեկոյցում) Յունուար 23ի կիրակի օրուան ժամ 6էն մինչեւ յունուար 24ի երկուշաբթի օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ երեք դէպքեր պատահած են, երկու զինուորներ, Կիւմիւշ Սույի հիւանդանոցին մէջ դարմանուելու ատեն վարակուելով Նաւային կեդրոնական հիւանդանոցը փոխադրուած են։

ՊՕԼՈՒԻ հրկիզելոց համար Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած էր հինգ հարիւր ոսկի շնորհել և միանգամայն հրամայած էր տեղեկագրել իրեն թէ ուրիշ գումարի մը պէտք կա՞յ։ Արդ, կատարուած բանակցութեամբ մը հասկցուելու՝ որ տակաւին երկու հարիւր հազար ղրուշի պէտք կայ, Ն. Կ. Վեհափառութիւն հրամայած է որ այդ գումար Գոնեայի նահանգին անցեալ տարիներու յետամնաց հասոյթներէն գանձուելով յանձնաժողովոյ մը միջոցաւ բաշխուի հրկիզելոց ամենէն կարօտեալներուն։ Կայս. սոյն իրատէն Ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ հաղորդուած է որոց որ անկ է։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց նախարարութիւնը տեղեկանալով որ այլ և այլ տեղերու մէջ օրինական քանակութենէն աւելի դրամական տուգանք կ'առնուի իրենց բասպօրթները վիզէ ընել չտուողներէ, ծանուցած է որոց որ անկ է թէ այդ կարգի անձերէ, ըստ օրինի, միայն վիզէի տուրքը կրկնապատիկ պէտք է առնուլ իբրեւ տուգանք։

ԱՎԼԻԱՆ ծովակալն՝ հրամանատար Միջերկրականի ռուսական նաւատորմին, երեք զրահաւորներով անցեալ չորեքշաբթի օր Այնօրօզ երթալով այցելութիւն տուեր է ռուսական վանքին։ Ծովակալն երկու օր հոն մնալով ռուսական միւս վանքերն ալ այցեր է։

ԿԱՐՆՈՅ նորընտիր կուսակալ Հաֆզը փաշա նախընթաց օր կայս. պալատ գնաց եւ նոյն նահանգի մասին, ուր արմտեաց թանկութիւն կը տիրէ, բացատրեց Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Հաֆզը փաշա շաբթուս վերջերը իւր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի և մեկնելէ առաջ Ներքին գործոց Վսեմ. նախարարին հետ խորհրդակցութիւններ պիտի կատարէ այն միջոցներուն վրայ զորս հարկ է ձեռք առնուլ Կարնոյ մէջ եղած արմտեաց պէտքերը գոհացնելու համար։

ՍԸՐ ՖԻԼԻՓ ՔԸՐՐԻ.—Խարիճիյէի արարողապետ Իպրահիմ պէյ յառաջիկայ հինգշաբթի Ադրիանուպոլիս կ'երթայ, յանուն կայս. կառավարութեան բարի գալուստ մաղթելու անգլիական նորընտիր դեսպան Սըր Ֆիլիփ Քըրրիի, որ, ինչպէս յայտնի է, շաբաթ օրը մայրաքաղաքս պիտի ժամանէ։

ՊՈԼՍՈՅ Ապահովութեան Սնտուկի համար որոշուած էր որ վագֆ կալուածներ ալ ապահովութեան ընդունելով փոխատուութիւն ընէ, սակայն առ այդ հարկ զգացուած էր դրամագլուխն աւելցնել։ Ասոր համար առաջարկուած էր փոխառութիւն մը ընել հանգստեան թոշակի և երկրագործական դրամատան սնտուկներէն, սակայն նկատելով որ այդ փոխառութիւն հակառակ է այն նպատակին որուն համար հաստատուած են այդ երկու սնտուկները, ժամանակէ մը ի վեր ձեռնհաս իշխանութեան հետ բանակցութիւնք կը կատարուէին ուրիշ միջոց մը գտնելու համար։ Արդ, կատարուած բանակցութիւնք աւարտած ըլլալով պաշտօնագիրք յանձնուած են Պետական Խորհրդոյ։

ԼՈՆՏՈՆԻ օսմ. դեսպան Ռիւսթէմ փաշա որ վերջերս հիւանդ էր, ապաքիներ է։

ՏԱՐՏԱՆԷԼԻ ռուսական դեր-հիւպատոս Պ. Վէլիմիր Իւկօվիչ, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր ի Դասըքիւղ, մեռաւ նախընթաց օր։ Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր։

ՊՈՐՍԱՅԻ յատուկ նոր շէնքի մը կառուցման ծրագիրը, զոր պատրաստած էր Պ. Ֆարա, Բ. Դրան կողմէ ելմտական նախարարութեան յղուեր է որպէս զի այս վերջինը իր կարծիքը տայ այն երաշխաւորութեան վրայ զոր Պ. Ֆարա կը խնդրէ կայս. կառավարութենէն։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհրդոյ Նախնական դատարանն երէկ երրորդ անգամ ըլլալով դատեց Ղալաթիոյ նամակատան տնօրէն Բէթթաչի էֆէնտին և արկղակալ Ճեմալ էֆէնտին, որք գումար մը խարդախած ըլլալու ամբաստանութեան ներքեւ կը գտնուին։ Հեռագրական ու Թղթատարական վերատեսչութեան փաստաբանն և արկղակալ Ճեմալ էֆէնտի ու փաստաբանը Յակոբ էֆէնտի խօսելէ ետք, կարգը եկաւ Բէթթաչի էֆէնտիին որ ֆրանսերէն լեզուաւ խօսելով և իրեն դէմ եղած փաստերն իբրեւ իրեն նպաստաւոր ցոյց տալէ յետոյ՝ իր անպարտ արձակումը խնդրեց։ Բէթթաչի էֆ. ըսաւ նաեւ թէ այն օրէնքն, որով առժամաբար պաշտօնէ դադրած պաշտօնեայք երբ անպարտ արձակուին՝ իրենց ամսականին կէսը կ'առնեն, իրեն համար չի կրնար գործադրելի ըլլալ, ուստի պաշտօնէ դադրած թուականէն սկսեալ ամբողջ ամսաթոշակ պահանջեց։ Միանգամայն յայտարարեց թէ քանի տարիէ ի վեր կայս. կառավարութեան ծառայութեանը մէջ գտնուած էր բարւոք կերպով, ինչ որ հաստատուած են նոյն ժամանակամիջոցին պաշտօնավարող հեռագրական ու թղթատարական վերատեսուչք, մանաւանդ առաջին անգամ ըլլալով թղթատարական համաժողովին համար կայս. կառավարութեան կողմէ օսմանեան պատուիրակ կարգուիլը բացարձակ ապացոյց մ'էր ասոր։ Նոյնպէս ըսաւ թէ անպարտ ըլլալով հանդերձ՝ դատաւորաց առջեւ իբրեւ ամբաստանեալ ներկայանալն իրեն պատւոյն արատ բերած էր, որու համար հարկ եղածը դատաւորաց խղճին կը թողուր։

Ժամանակն անցած ըլլալով, դատն յետաձգուեցաւ վաղուան։

ԹՐԱՆՑԻԹ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԸ.—Դատական նախարարութիւնը շրջաբերականով մը յանձնարարած է Հաւգաֆի դատարաններու նախագահներուն՝ խնամքի տանիլ այն դատերու լուծման զորս մաքսային վարչութիւնը կը բանայ թրանզիթ ապրանաց կանոնագրին հակառակ գործող վաճառականներուն դէմ։

Յայտնի է թէ Թրանսիթ ապրանք մը կ'ընդունուի Թուրքիոյ հողին վրայ՝ մաքսատուրքին հաւասար գումարի մը յանձնումովը կամ ապահով երաշխաւոր մը ցոյց տալով։ Այդ գումարն այն ատեն ետ կը տրուի, երբ ցոյց կը տրուի սահմանագլխոյ մաքսային պաշտօնէին կողմէ յանձնուած թէզքէրէ մը որ կը հաստատէ ապրանքին առաքումը։

Վաճառականաց գանգատները, թէ Թրանսիթ ապրանքները ճամբան կորսուած են, այն ատեն միայն պէտք է նկատողութեան առնուին, երբ անհերքելի ապացոյցներ կան։ Պէտք չէ նաեւ կարեւորութիւն տալ այն վկայագիրներուն որոնք օտար երկիրներէ հոս կը ղրկուին՝ ապրանքներու հասած ըլլալու մասին։

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ հիւանդանոցներու յատուկ պարէնն աւելցուելով՝ օրը երկու անգամ միս տրուի։

ԷՎԳԱՖԻ նախարարութեան ծախուց վարչութեան մէջ, կըսէ Թարիգ, ինչ ինչ զեղծումներ գործուած ըլլալով, նոյն նախարարութեան վարչական ժողովը քննութեան ձեռնարկած է։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութեան խորհրդական Հաշիմ պէյ և Մէքթուպճը Շէվքէթ պէյ, որք մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էին, ապաքինած ըլլալով, սկսան իրենց պաշտօնատեղին յաճախել։

ԹՆԴԱՆՕԹԱՐԱՆԻ շինութեանց նախկին վերատեսուչ Ֆերիդ Սէյտ փաշա, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, երէկ մեռաւ։ Յուղարկաւորութիւնը հանդիսաւոր կերպով կատարուելով մարմինը ամփոփուեցաւ Էյուպի գերեզմանատան մէջ։

ԱՐՔՈՒՆԻ ատենարանին տնօրէն Ալի Ռիզա պէյ, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, մեռաւ երէկ։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութիւնը ծանուցած է բոլոր վարժարանաց թէ աշակերտները ծեծելու դրութիւնն արգիլուած ըլլալով, կանոնազանց աշակերտները պէտք է տիրող օրինաց համաձայն պատժել։

ԿԵՂԾ ԴՐԱՄ.— Լէմնոսի ու Հաղօսի կառավարական արկղներուն յանձնուած գումարներու մէջ մէճիտիյէի երկու կեղծ դրամներ գտնուած են, որք թէ օրինական ծանրութենէն պակաս են և թէ անագէ, կապարէ, ծարրաքարէ ու պղինձէ պատրաստուած են։ Ներքին գործոց նախարարութիւնն, ըստ առաջարկութեան Ելմտական նախարարութեան, ծանուցած է արգելուլ այդ կարգի դրամներու շրջաբերութիւնն և հեղինակներն ալ օրինաց տրամադրութեան ենթարկել։

ԱՅՏԸՆԻ նահանգին մէջ բուսական ներկի մշակութիւնը զարգացնելու միջոցներուն վրայ կը խորհուի, որովհետեւ Եւրոպայի մէջ հարկ տեսնուած է բուսական այդ ներկը գործածել։ Ասկէ առաջ թէեւ անոր տեղ ալիզարին կոչուած հանքային ներկը կը գործածուէր, սակայն այդ ներկ մէկ քանի տարիէն գունատելով բոլորովին կ'անհետանայ։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԷՆ եկած հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն՝ մէկ քանի օրէ ի վեր ձիւնախառն սաստիկ փոթորիկ մը ծագելով, ցուրտին սաստկութենէն Տիարպէքիրի ու Մարտինի միջեւ երկու ջորեպաններ և Տիարպէքիրի ու Արղընիի մէջտեղն ալ երկու-երեք մարդեր սառեր են։ Վերջին տեղեկութեանց համաձայն՝ փոթորիկն անհետանալով օդերը բացուեր են։

ԿԱՐՆՈՅ ու շրջակայից մէջ սաստիկ ցուրտ կ'ընէ։ Ջերմաչափը զերոյէն վար 20 աստիճանի իջած է։

ԱՓԻՈՆ.— Մինչեւ հիմա Իզմիրի հրապարակը բերուած ափիոններու քանակութիւնն է 1145 կողով։ Անցեալ տարի այդ թիւն 3860 էր։

ԲԱՍԷՆ գաւառակէն հեռագրուած է Կարնոյ կուսակալութեան՝ թէ արմտեաց մեծ պէտք կայ։ Կուսակալութեան կողմէ յատուկ պաշտօնեայ մը ղրկուեր է անդ եղած պէտքին քանակութիւնն և կարօտելոց թիւը տեղեկագրելու համար։

ԲԱՂԷՇԻ Զուքուր գիւղախումբին շրջակայքը երեւան ելած վայրի գազան մը տղու մը գլուխը փրցուցեր և ուրիշ մարդ մ'ալ վիրաւորեր է։ Այդ գազան կամ վագր մը և կամ անոր նման անասուն մը ըլլալ կը կարծուի։

ՄԱՆԱՍՏԸՐԻ նահանգին մէջ Նիքօլա Պրումէ անուն մարդ մը մեռած է հարիւր տասներկու տարեկան։ Այս մարդ ամբողջ կեանքին մէջ չէ հիւանդացած եւ մեռած օրն ալ մէկ քանի ժամ առաջ ըստ սովորութեան շուկային մէջ պտոյտ մը կատարեր է։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Տօքթ. Սթէֆքուլի սպասաւոր Տիվրիկցի Օհաննէսի անձնասպանութեան փորձին վրայ, զոր պատմեցինք երէկ, հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդէ Լ. Հէրըլտ.

Շաբաթ առտու, Տքթ. Սթէֆքուլի իր աշխատութեան սենեակը մտնելով, սեղանին վրայ թուղթ մը կը տեսնէ ուր քանի մը հայերէն բառեր գրուած էին։ Որովհետեւ Օհաննէս մոռցնոտ էր, բժիշկը պատուիրած էր որ զինք հարցնողներուն անունները գրի առնէ միշտ եւ այդ թուղթն իր սեղանին վրայ ձգէ։ Կարծելով որ այդ տեսած թուղթը այցելուներու անուններ կը պարունակէր, տօքթէօրը Օհաննէսը կը կանչէ, բայց սպասաւորին կուգայ պատասխանել թէ Օհաննէս առտուն կանուխ դուրս ելած էր խոհարարին ըսելով որ գործ ունէր և պատուիրելով որ սուրճը եփէ։ Այն ատեն տօքթէօրը կ'ըսէ խոհարարին որ թուղթը առնէ տանի այն արձաբանը ուր կը հաւաքուէին Օհաննէսի հայրենակիցները և անոնց կարդացնէ այդ թուղթը. յետոյ ինք դուրս կելլէ։ Երբ ցորեկին Տօքթ. Սթէֆքուլի տուն կը դառնայ, խոհարարէն կ'իմանայ թէ Օհաննէս անձնասպան եղեր է, բայց յայտնի չէ թէ ո՛ւր։ Միեւնոյն ժամանակ կը բացատրէ թուղթին գրուածը որով Օհաննէս կը յայտնէր թէ ապրելէ ձանձրացած ըլլալով, թէ կեանքն ալ բնաւ հրապոյր չունենալով իրեն համար, անձնասպան պիտի ըլլար բէվօլվէրի հարուածով մը։ Օհաննէս կը յաւելուր թէ յոյժ շնորհակալ է տօքթէօրին՝ իրեն ըրած բարութիւններուն համար։ Տօքթ. Սթէֆքուլի, սաստիկ զգածուած, լուր կուտայ Ղալաթա-Սէրայի ոստիկանութեան և ինք Պոլիս կ'անցնի առողջապահական յանձնաժողովի մը ներկայ գտնուելու համար։ Հոն կը հանդիպի Ոստիկանութեան Նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյի, որուն կը հաղորդէ եղելութիւնը։ Նախարարը կը խոստանայ գտնել Օհաննէսը ողջ կամ մեռած։ Իրիկունը տուն դառնալով Տօքթ. Սթէֆքուլի կ'իմանայ թէ Օհաննէս, բէվօլվէրով մը զինուած, Տօլապ-Տէրէ գացած էր, թէ հոն հարուած մը տուած էր իր փորին, թէ ոստիկանները վրայ հասած էին քովն և Գումպարաճի փողոցի առժամապէս հաստատուած Թաղապետական հիւանդանոցը փոխադրած էին։ Տօքթ. Սարէլ, սոյն հիւանդանոցին բժիշկը, յաջողած էր դուրս հանել գնդակը որ կ'երեւայ թէ հիմնական գործարանի մը չէ վնասած։ Օհաննէսի կեանքը վտանգի մէջ չէ և պիտի կրնայ դիւրաւ ապաքինիլ։

Օհաննէսի տուած բացատրութիւններէն զատ, զոր վերն յիշեցինք, չի հասկցուիր թէ ի՛նչ բան մղած է զինքն այդ յուսահատական արարքին։ Օհաննէս, միշտ զուարթաբարոյ, միակ փափագ մը ունէր, գետին մը գնել իր ծննդավայրին մէջ։ Այս փափագ պիտի իրագործուէր, վասն զի Տօքթ. Սթէֆքուլի այս գնման համար պէտք եղած գումարն ամբողջացուցած էր։ Տօլապ-Տէրէ երթալէ առաջ՝ Օհաննէս տան մէջ բոլոր իր գործերը կարգադրած էր, ալլոտուք, մաքրութիւն և այլն, և փողոցի դրան բանալին ալ աչքի զարնող տեղ մը դնելու նախազգուշութիւնն էր ունեցած։

ՉԷՆԿԻԼՔԷՕՅԻ մէջ հեռագրական ու թղթատարական կայարան մը պիտի հաստատուի։

Ա Զ Դ

Արդէն բնաւ տարակոյս չկայ թէ մաքուր, հին եւ գիտականապէս պատրաստուած ճշմարիտ քոնեաքի գործածումը առողջապահական միջոցներէն մէկն է ընդդէմ այն համաճարակին որ կը տիրէ մայրաքաղաքիս ինչպէս նաեւ ամբողջ Եւրոպայի մէջ։

Հոս հարկ չկայ ի մէջ բերելու եւրոպացի երեւելի գիտուններու կարծիքներն այս մասին։ Այդ նիւթերէն կ'օգտուէ ձեզ գործածումն այս ըմպելիին, զոր այս երեւելի գիտունք ներմուծած են հիւանդանոցներու մէջ եւ իրենց խորհրդովը տարածուած է հասարակութեան մէջ։

Քաղաքակիրթ աշխարհի կեդրոնին մէջ կատարուած վերջին փորձերը իրօք ապացուցած են թէ քոնեաքը անանկ կազդուրիչ տարրեր կը պարունակէ որ կազմը կը պահպանէ անձեռնմխելի ախտին կանխատրամադրութենէն եւ անվնաս կ'ընէ առաջին յարձակումները՝ քիչ շատ մեղմելով անոր ծանրութիւնը։

Բայց որպէս զի այս հրաշալի ըմպելիք առաջ բերէ իր բարերար արդիւնքը պէտք է որ քոնեաքին տեսակն ու տարիքը երաշխաւորուին։

Ծանօթ է հասարակութեան թէ միակ քոնեաքը որ կ'ընծայէ այսօրինակ երաշխիքներ ԹՐԻԲՕՍ քոնեաքն է, իր նախնական նիւթին գերիվերութեանը, իր գիտական անբաղդատելի պատրաստութեանը, ինչպէս նաեւ իր առնուազն վեց տարուան հին արտադրութեանը պատճառաւ։

Իր մեծ սպառումն յԵւրոպա, մանաւանդ ի Ֆրանսա որ ստացած է ոսկի շքադրամներ տիեզերական ցուցահանդէսներուն մէջ, լաւագոյն ապացոյցն է։

50,000 ֆրանքի պարգեւ մը կը տրուի այն անձին որ ապացուցանէ թէ ուրիշ քոնեաքներ ունեցա՞ծ են նոյն պատուոյ նշանները Եւրոպայի մէջ։

Ամէն տեղ առանց նախապատուութեան ուզեցէք ԹՐԻԲՕՍ քոնեաքը, եթէ կուզէք ձեր առողջութիւնը պահպանել ընդդէմ ձեզ սպառնացող վտանգին։

Մեծ ուշադրութիւն կը յանձնարարուի կեղծերու դէմ։

Թուրքիոյ գլխաւոր գործակալները ՏՈՒՐԱՍ եղբարք, Ղալաթիա, Ալիքսիատի խան, թիւ 17։

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 4 Փետր.— Մաքսային յանձնաժողովն որոշեց որ ալիւրներն, իրենց աղացման աստիճանին համեմատ, 100 քիլոյին 13, 16 և 19 ֆր. մաքս տան Ֆրանսա մտնելու համար։

—Կէս-պաշտօնապէս բացարձակ կը հերքուի այն զրոյց թէ Քօռնէլիուս Հէրցի ձեռքը կարեւոր պաշտօնագրեր կան և թէ ֆրանսական կառավարութիւնը ձեռնարկներ ըրած է յայտնութեանց առաջքն առնելու համար։

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Ռուսիոյ և Յունաստանի մէջ առեւտրական դաշնագրոյ մը կնքման համար բանակցութիւնք սկսան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Պ. Կլատսթոն պաշտօնապէս յայտարարել տուաւ ի Լոնտոն թէ առայժմ հրաժարիլ որոշած չէ, բայց ծերութեան պատճառաւ իւր լսողութիւն և տեսողութիւն պակսած են, և որովհետեւ այս տկարութիւնք անդարմանելի են, յառաջիկային մէջ կարելի է որ հարկադրի ամէն պաշտօնական գործէ հրաժարելու։

ՊԵՐԼԻՆ.—Կայսրութեան Պանքան իւր զեղչի սակն իջուց 100էն 3ի։

ՄԱՏՐԻՏ.—Մարոքի վեհապետին յառաջապահն, 500 ձիաւորէ բաղկացեալ, Մէլիլա հասած է, և ստուար բանակ մը անոնց ետեւէն կուգայ։ Կը կարծուի թէ վեհապետը Մարոքի բնակիչներէն պիտի հաւաքէ պէտք եղած գումարը՝ Սպանիոյ պահանջած տուգանքը վճարելու համար։ Մարէշալ Քամբոս Մարաքէշ հասաւ։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 25 Յունվար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		110 3/8
3 » Փարիզի	»	22 75

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ զոց. [Միաց. Դ. Սէրի]		25 23
Բօրսայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	25 24 1/2
Կէս օրին	»	25 25
Թահվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		— —
» »	ժամ 5ին	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	Ա. Սէրի	57 25
»	Բ. »	35 50
»	Գ. »	27 20

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	— —
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 20
Պանք տը Քօնս	» »	3 05
Օսմ. Շանժ է վալէօր	» »	4 10
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	18 15
Թրամուէյ	» »	575
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ	» »	310
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	105 62 1/2
Բաժնեթողք Լաւրիոնի		39

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 5 Փետրվար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	97 97
» » Նոր 3 1/2 %	104 47
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	23 38
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	492 50
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	468 75
Օսմանեան Երկաթուղի	106 37
» Րէժիի բաժնեթուղթք	406 87
Պանք Օթօման	604 06
Քրէտի Լիօնէ	775
Իտալական Ռանթ 5 %	73 15
Եգիպտական միացեալ	— —
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 190
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	431 87

ԼՈՆՏՈՆ, 5 Փետրվար

Անգլ. քօնսօլիտէ	99 06
Օսմ. » Սէրի Դ.	23 12
» » » Ա.	57
» » » Բ.	35 50
» » » Գ.	24 50
Օսմ. փոխառութիւն 1871	102
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	100
Պանք Օթօման	— —
Այտընի երկաթուղի	14 12
Դասապայի երկաթուղի	14 50
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	— —
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. Ռօշիլտ)	103 75
Հելլենական 5 %	30 50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 386

ՊԵՐԼԻՆ, 5 Փետրվար

Օսմանեան Երկաթուղի	95 50
Օսմ. Րէժի	— —
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 340
» Փարիզի »	80 85

ՎԻԵՆՆԱ, 5 Փետրվար

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 10
» Փարիզի »	50 50
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթք	204 50
» Երկաթուղի	53 40

ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒՆ ՇՈՒՐՋԸ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Բազմամարդ Ղալաթիոյ համեմատապէս հանդարտիկ թաղի մը մէջ է Կեդրոնական վարժարանը, ուր այցելելու ամեն դիւրութիւն ունի մայրաքաղաքին մէջ գտնուողը։ Ես արդէն ուր որ ալ ըլլար, գէթ անգամ մը մարդ պիտի ուզէր երթալ և տեսնել այն ազգ. կրթական հաստատութիւնը, որուն հիմնադիրը եղած է Ներսէս Վարժապետեան, բարեյիշատակ Պատրիարքը։

Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին ճիշդ քովն է Կեդրոնական վարժարանը. քարաշէն ընդարձակ շէնք մը, որ շատ մը պատուհաններովը միջնակարգ պանդոկի մը տպաւորութիւնը կը ձգէ վրաս. մանաւանդ որ մինչեւ հիմա այցելած հայ դպրոցներուս մէջէ միակ բացառութիւնն է Կեդրոնականը, նոր և քարաշէն (կամ աղիւսաշէն, ճիշդ չեմ գիտեր)։

Կէս օրէն առաջ կ'այցելեմ դպրոցը. կ'առաջնորդուիմ Տնօրէնին սենեակը. խօսակցութեան կը սկսինք. շուտով կը ճանչնանք զիրար։ Րօպէրդ Գոլէճի ընթացաւարտ մ'է Մոստիչեան էֆէնտի. ատիկա գիտէի արդէն. ինք ալ իմ Րօպէրդեան մը ըլլալս գիտէր, ուստի և ուրիշ բանի պէտք չունեցանք. զիրար ճանչցանք։ Մէկ դպրոցէ ելած երկու հոգի իրարու քով բեր մէյ մը, և յետոյ... հեռացիր անոնց քովէն, խօսքերնին չհատնիր. հին յիշատակներու թիւը չկայ, հին զուարճալի միջադէպներու ծայրը չգար։ Մեր տեսակցութիւնն ալ այդպէս լմնար թերեւս, եթէ չյիշէի թէ ուրիշ նպատակի մը համար գացած էի հոն։

Վարժարանին վիճակին վրայ տեղեկութիւններ կ'ուզեմ Տնօրէն էֆէնտիէն։ Նոր ծրագիրը կը ցուցնէ ինծի. շա՛տ, խիստ շա՛տ ժամանակ և աշխատանք տրուած էր դպրոցին նպատակին աւելի յարմար ծրագիր մը շինելու համար։ Այս նոր ծրագրին գլխաւոր առաւելութիւնը սա պիտի ըլլայ որ դպրութեանց կամ գիտութեանց աշխատիլ ուզողներուն մասնաւոր դիւրութիւն մը պիտի տրուի։ Կեդրոնականի խնամակալութիւնը եւ Տնօրէնութիւնը տեսեր են թէ շատ մը ուսանողներու համար տեսակ մը ժամավաճառութիւն է հետեւիլ դպրոցին ամբողջ ընթացքին, ուստի և հիմակ այնպիսի ծրագիր մը պատրաստած են որ այդ անպատեհութեան առաջքը պիտի առնուի։

Կեդրոնականը մտնող աշակերտը արդէն ուրիշ տեղ (թաղային վարժարանի մը մէջ) առած պիտի ըլլայ իր նախնական ուսումը, և հոս պիտի շարունակէ իր ընթացքը երեք տարի. անկէ վերջ ազատ պիտի ըլլայ ընտրել դպրութեանց կամ գիտութեանց ճիւղը, որուն համար պիտի տայ երկու տարի ևս։ Ուրեմն Կեդրոնականը ունի հինգ տարիի ընթացք մը, որ կը բաժնուի երեքամեայ և երկամեայ շրջաններու։ Երեքամեայ շրջանը բոլորող աշակերտը գործնական կեանքի մէջ մտնելու համար առած պիտի ըլլայ հաստատուն (solid) դաստիարակութիւն մը։ Շատ մը էսնաֆի տղայոց համար թերեւս այսքանը բաւական սեպուի. իսկ անոնք որ աւելի առաջանալու միջոց և փափագ ունին, կ'ընտրեն գիտութեանց կամ դպրութեանց ճիւղը։ Այս դրութեամբ՝ Կեդրոնականէն ելած ուսանողին աստիճանը Եւրոպական պսակաւորի աստիճանին հաւասար պիտի ըլլայ։

Կեդրոնականին քանի չափ դասատուներու մասին գովեստ չենք կրնար շռայլել։ Րօպէրդ Գոլէճէ և յետոյ աշխարհի նշանաւոր համալսարաններէն՝ Օքսֆորտէ վկայեալ տնօրէնի մը հսկողութեան տակ Կեդրոնականին մէջ կը դասախօսեն ազգին ծանօթ ուսուցիչները, որոնցմէ ոմանք հաւասարապէս ծանօթ են գրական ասպարէզին մէջ ալ։ Այս ամենը տեսնելէ վերջ ես պիտի ըսեմ թէ ուսուցիչներու և տնօրէնութեան մասին դիտողութիւն չվերցներ Կեդրոնականը։ Իսկ լաւագոյնին փափաքիլը միշտ գովելի է։

Վարժարանին շէնքը աչքէ անցունել կ'ուզեմ. տնօրէն էֆէնտին ինծի ընկերանալու բարութիւնը կ'ունենայ։ Դասարաններուն դռներէն կը տեսնեմ ուսանողները և ուսուցիչները։ Մէկ դասարանի դռնէն միւսին կ'երթայինք, և տնօրէն էֆէնտին ինծի կը բացատրէր աշակերտներուն աստիճանը, և այլն. և ան ատեն մասնաւորապէս չնշմարածս հիմա կը զգամ, թէ դասի ատեն և ո՛չ մէկ դասարան մտանք. միայն պատուհանէն տեսանք դասարանին մէջինները։ Չեմ գիտեր թէ ատիկա դպրոցին մէկ կանոնն է. իմ մասին՝ շատ լաւ տնօրէնութիւն մը, եթէ այդպէս է. քանզի այցելուներու դասախօսութեանց ներկայ գտնուիլը շատ հաճելի բան մը չէ աշակերտներուն, և դասատուներուն համար ալ շատ անգամ։

Կեդրոնական վարժարանը բնագիտութեան եւ քիմիաբանութեան համար ունի բաւական կոկիկ հաւաքածոյ մը. հոն տեսայ նաեւ շնորհաւորութեան արժանի զարդարութիւն մը դպրոցներու սովորական ծրագրէն. լուսանկարչութեան յատուկ փոքրիկ սենեակ մը, ուր այդ ճիւղին հետեւիլ կամ գոյն քիչ մը մշակել ուզողներուն դիւրութիւն կը տրուի։ Գծագրութեան չափ պատկերահանութեան հետամուտ են հիմակուան ուսանողները, և յայտնի է թէ մեր պատանիները երթալով պիտի սիրեն գեղարուեստի այդ ճիւղը։ Եւրոպիոյ մէջ շատ ուսանողներ իրենց ամառուան արձակուրդը կը վայելեն դաշտերուն մէջ լուսանկարներ քաշելով։

Շէնքին ամենէն բարձր յարկը կ'ելլենք. աս յարկը ամբողջովին խաղալու յատկացուած է։ Յայտնի է թէ Կեդրոնականի ուսանողները ուրիշ դպրոցներու խաղալու ընդարձակ գետինէն զրկուած են։ Եւ եկեղեցիին բակը խաղցող պոռացող աշակերտներով լեցուելու անպատեհութենէն անջատելու համար՝ շէնքին վրան շինուած է զբօսավայրը։

Տնօրէն էֆէնտին գոհունակութեամբ կը պատմէր ինծի թէ Կեդրոնականէն ելլող ուսանողները (ընթացաւարտներ) ամէնքն ալ մէկ մէկ մասնաճիւղի կամ գործի կը հետեւին արդէն. մաղթենք որ միշտ այսպէս ըլլայ ու գէթ կեդրոնականին շրջանաւարտները անգործ չմնային և իրենց վկայականները գրպանին դրած տուներնին ձեռքերնին ալ գրպաննին դնելով փողոցները չափչփել չսորվէին, ինչ որ դժբաղդաբար վիճակած է կարգ մը ընթացաւարտներու։ Բայց տնօրէնին խօսքերէն հետեւցուցածս սա էր թէ կեդրոնականին խնամակալութիւնը կ'աշխատի իր ընթացաւարտներուն համար, դպրոցէն դուրս ալ։ Եւ ընթացաւարտի մը համար ալ մեծ հաճոյք մըն է գիտնալ թէ իր դպրոցը—Alma Mater—կը յիշէ զինքը, վարժարանէն դուրս ալ։

ԱՐՄԷՆ ԳՆՈՒՆԻ

ԱՆԳՂԻԱՑԷՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

ՈՒՂԵՒՈՐԱԿԱՆ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Գ.

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏԷԶՆԵՐ

Շէնքերու հսկայ մեծութիւնը, կամ հանրակառքերու և ելեքտրական լոյսերու շատութիւնը չէ որ Նիւ-Եորքը նշանաւոր կ'ընեն։ Ամերիկացիք ամեն մեծ քաղաքներու մէջ հասարակաց պարտէզներ ունին, որք համեմատաբար մեծ և ընդարձակ են քան Եւրոպիոյ մէջ ո և է քաղաքի հասարակաց պարտէզները։

Նիւ-Եորք քաղաքին մէջ կայ Սէնթրըլ Բարքը որ 844 արտավար մեծութիւն ունի։ Հոն գտնուած միջոցիս երեք անգամ գացի. առաջին անգամ բարեկամի մը հետ և երկու ժամու մէջ հազիւ մէկ ութերորդ մասը կրցինք տեսնել. երկրորդ և երրորդ անգամներուն թէեւ կառքով շրջեցայ, բայց դարձեալ կարող չեղայ ամբողջովին տեսնել։ Այս պարտէզները բազմաթիւ աշխատաւորներէ զատ, ունին մասնաւոր պահապան ոստիկաններ. և խիստ լաւ խնամուած են։ Պէտք է ըսել թէ Ամերիկայի հասարակաց պարտէզներու մէջ տեսնուած այլազան ծաղիկներու, տունկերու և բոյսերու հարստութիւնը և ճաշակաւոր կարգադրութիւնը հազուադէպ է տեսնել Եւրոպիոյ քաղաքաց պարտէզներու մէջ։

Սէնթրըլ Բարքի մէջ կան մի քանի ընդարձակ լիճեր, կան նաեւ անտառներ, գալարեաց դաշտեր և ծաղկանոցներ, ունի նաև հնութեանց և բուսաբանական ու կենդանաբանական թանգարաններ, ինչպէս նաեւ մեծամեծ պողոտաներ, ուր Նիւ-Եորքի ժողովուրդն ընդհանրապէս կառքերով ժուռ կուգայ։ Այս պարտէզին պէս ընդարձակ պարտէզ մը կայ նաեւ Պրուքլինի մէջ. իսկ աւելի փոքր պարտէզներ և ծառաստաններ քաղաքին շատ կողմերուն մէջ ստէպ կը տեսնուին։

Միացեալ-Նահանգաց այս պարտէզներուն մէջ մասնաւոր տեղեր ալ յատկացուած են ժողովրդեան ընտանեկան զուարճութեանց։ Ծառաստաններու մէջ լաւ դիրքերու վրայ թաղապետութեանց կողմանէ տաղաւարներ շինուած են, որոց թէ՛ մէջը և թէ՛ դուրսը ծառերու տակ բազում սեղաններ և աթոռներ պատրաստ դրուած են, ուր ուզողը կրնայ ընտանեօք երթալ և ըստ հաճոյս իւր (բիքնիք) դաշտային ճաշը ընել ու զուարճանալ։

Այս պարտէզներուն պէս խնամօք եւ զարդարուն շինուած են նաեւ գերեզմանատուները։ Պրուքլինի մէջ գտնուած ընդարձակ գերեզմանատունն իւր ծառուղիներովը, լիճերովը, ծաղկանոցներովն և կանաչագեղ դալարիներովն ուրիշ բան չէ՝ բայց եթէ ուրիշ հասարակաց պարտէզ մը… մեռելներու համար։

Տխուր յիշատակ մը կը յուզէ զիս այս գերեզմանատան մէջ, ուր իմ յարգելի դասատուս՝ Պատկերհան Տէքմաք Էնքսէրճեան յաւիտենական քնով կը ննջէ. իր արդիւնաւոր դասերէն Պոլսոյ մէջ շատ երիտասարդներ ու երիտասարդուհիք օգուտ քաղած են։

* *

ՊՃՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Ամերիկա նոր երկիր մը ըլլալով ժողովուրդը կարծես հնութեանց աւելի հետաքրքիր է. Ամերիկացի մը աւելի ուշով եւ պատմական խուզարկութեամբ կը դիտէ հին աշխարհի հին քաղաքաց հնադարեան մէկ նիւթը, քան նոյն իսկ նոյն քաղաքին բնակիչներն. Ամերիկայի մէջ քանի անձերու հետ որ ընկերութիւն և բարեկամութիւն ընելու միջոց ունեցայ, դիտեցի որ հին աշխարհի պատմութիւնը լաւ ուսած են։ Թէեւ չայցելած՝ բայց շատ կողմերու նկարագիրն ընելու չափ տեղեկութիւն ունին, շատերու տան մէջ Եւրոպիոյ շատ կողմերուն լուսանկարներն ալ կան։

Ամերիկացիք ընդհանրապէս պճնասէր ըլլալով, իրենց տուներն ալ ճոխ կերպով կը զարդարեն։ Արեւելեան ընտիր գորգեր աւելի ամերիկեան տուներու մէջ կ'երեւան քան արեւելքի։ Պատկերներու, արձաններու եւ ուրիշ գեղարուեստական առարկայից համար ալ լաւ վճարել գիտեն եւ այս պատճառաւ բարիզեան արտադրութիւններու առաջին յաճախորդներն են։ Արդարեւ այդ տեսակ ծախսեր ընելն հարստութեանց հետեւութիւններ կը համարուին, բայց սա կայ որ ամերիկացիք իրենց տարեկան եկամուտներէն բաղդատաբար մեծ մաս մը յատկացուցած են այդ ծախքերու։ Այսպէս նաեւ հագուստի մասին տիկնայք աւելի մեծ գումարներ կը ծախսեն Միացեալ-Նահանգաց մէջ, քան այլուր Հին-Աշխարհի մէջ։ Նիւ-Եորքի եւ Շիքակոյի մէջ կանանց հագուստի համար աւելի մեծ եւ հարուստ վաճառատուններ տեսայ քան Անգլիոյ մէջ։ Այսպէս ալ է նաեւ քաղաքի խանութներու ներքին և արտաքին տեսքը, զոր շլացուցիչ ընելու համար ամեն ջանք կ'ընեն եւ ծախս չեն խնայեր։

Զկարծուի որ կանանց զարդարանքի վաճառատուններն են միայն զարդարուն եւ փայլուն, ուրիշ վաճառատեղիներ ալ կարգէ դուրս զարդեր ունին։ Գիշեր մը Պիւֆալօ քաղաքին մէջ Մէյն փողոցէն երբ կ'անցնէի՝ ոսկեզօծեալ փառաւոր շէնքի մը առջեւ ստիպուեցայ կենալ եւ դիտել շէնքին ներսը, ուր հարիւրաւոր ելեքտրական լոյսերու մէջ գոյնզգոյն ապակիներէ շինուած ծաղկանկարներ կ'երեւային. հետաքրքրուելով թէ ի՞նչ կրնայ ըլլալ այդ շէնք՝ ներս մտայ. պատերը եւ առաստաղը ոսկեզօծեալ եւ լուսազարդեալ ըլլալէ զատ մեծ զարմացմամբ տեսայ որ գետինը փոքրիկ քարերով շինուած մօզայիք պատկերին մէջ հաստատուած կային հինգնոց, երկուք ու կէսնոց եւ մէկնոց բազում ոսկի և արծաթ դրամներ (տոլար) որոց վրայ կը կոխէի։ Այդ շէնքը գինետուն մըն էր պարզապէս։ Այս կերպ ոսկի եւ արծաթ դրամներով սալայատակեալ գինետուն մ'ալ ըսին թէ Նիւ-Եորքի մէջ կայ։

Ամերիկացւոց վրայ բարեկամներէս մին խօսելով ըսաւ թէ ուրիշ ամեն բանի նման իրենց ընտանեկան երեկոյթներու բազմութիւնն ալ մեծ թուով է։ Երեք-չորս հարիւր անձինք երեկոյթի մը հրաւիրուիլ սովորական բաներ են, ինչպէս նաեւ հեռաւոր տեղերէ հրաւիրուիլ։ Երեկոյթի մը համար Շիքակոյէ կամ Սան-Ֆրանչիսկոյէ հրաւէր կ'ընեն ի Նիւ-Եորք. այս վերջնոյն հեռաւորութիւնը գիշեր ցորեկ ընթացող երկաթուղիով 6 օրուան ճամբայ է։

* *

Ամերիկացւոց մեծ ձեռնարկը՝ Շիքակոյի արուեստահանդէսը տեսնելու համար ճամբայ ելայ։ Երկաթուղիոյ շատ ճամբաներ կան Նիւ Եորքէ Շիքակօ գացող, իմ ընտրածս էր Պալթիմօր եւ Օհայօ գիծը՝ որ Ֆիլատելֆիա եւ Վաշինկթըն քաղաքներէն կ'անցնի։

* *

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՅ ՏՈՄՍԱԿ

Ամերիկայի մէջ երկաթուղւոյ տոմսակ ծախողներ ալ շատ կան. երկաթուղւոյ ընկերութեանց օրինաւոր գործակատարներէն զատ գնուած և չգործածուած տոմսակներու առեւտուրով զբաղողներ կան, Միացեալ-Նահանգաց մէջ երկաթուղւոյ վերաբերմամբ օրէնք եղած է որ գնուած առանձին կամ երթեւեկութեան տոմսակ մը եթէ նոյն պահուն գործածելու կարող չեղաւ մէկը, կրնայ յետոյ ուզած ժամանակը գործածել, և երկաթուղեաց ընկերութիւնները չեն կրնար մերժել ո և է ժամանակ առաջ նոյն ընկերութենէն գնուած տոմսակն. սա լաւ դրութիւն մ'է որ Անգլիոյ մէջ իսկ չկայ։ Արդ եթէ մէկը իր գնած տոմսակը չի կրնայ գործածել ո և է պատճառաւ և պէտք ալ չունենայ, այս երկրորդական խանութներուն կը ծախէ պակաս գնով, որոց քով որոշեալ գինէն շատ աւելի աժան տոմսակներ կարելի է գտնել. միայն թէ երկաթուղւոյ օրէնքներուն լաւ տեղեակ ըլլալու է. անգղիացի մը խորհուրդ տուաւ ինծի որ տոմսակս գնեմ օրինաւոր գործակատարէն, քանզի, ըսաւ, ամերիկայիներուն մանաւանդ այս տեսակ գործառնութեանց մէջ խանութպաններու վստահութիւն չկրնար ըլլալ, առիթէն օգուտ քաղելով ապօրինաւոր տոմսակներ ալ կը վաճառեն։

Մանչէսդըր ՏԻԳՐԱՆ ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

ԵՏՔԷՆ ԿԸ ԺՊՏԻ

(ՄԵՌԵԼԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ)

Շաբաթ իրիկուն, ժամը տասնըմէկին ատենները, մեռել մը կը տանէին, աւելի ճիշդը, կը վազցունէին եկեղեցի։ Թափօրը եղական էր. չորս մեռելակիրներ, գլխուկոծով ժողուած չորս թոփթռած մարդեր, բռնած էին դագաղը որուն վրայ ձգուած էր ամենէն ստորին ծածկոցը։ Առջեւէն խաչակիր տիրացուն, անոր ետեւէն քահանան, յետոյ շտապող ոտքերու միօրինակ տրոփիւն մը եւ տէրտէրին անհասկնալի աղօթքը, որ խառնիխուռն եւէքներով եղանակուած էր։ Կարեւոր մանրամասնութիւն մը մոռցայ. խաչին վրայի թիկը, որ ընդհանրապէս սեւ կ'ըլլայ, կապոյտ էր։ Այսչափ. ուրիշ ոչ ոք կար. ոչ իսկ այն գլխիկոր, լալկան աչքերով, հեկեկալից կոկորդով մարդը, որ իբր մեռելին տէրը, կը գտնուի ամեն դագաղներու ետեւէ. բայց անոր փոխարէն, փողոցներէն անցած ատենը, տունէ մը պատուհանէն պառուըցած գլուխ մը աչքին կը դառնայ երբեմն ու մեղմ հառաչով մը կը մրմռայ,

—Զաւալլը, ո՞վ կիտէ ի՞նչ խեղճ պան է։

Եւ արդարեւ շատ խեղճ կին մըն էր այդ դագաղին մէջ պառկողը. Զըքասլըքի բարձրադիր խորքերէն դուրս կը հանէին— բոյն անօրինակ թշուառութեան— փլփլած տնակի մը տախտակամածին վրայէն, ուր հեծած, տանջանքներու մէջ թաւալտկած էր օրերով շաբաթներով, բոկոտն սովատանջ զաւկըներէն շրջապատուած, նորածինի մը անդադրում ճղճղոցներէն յարախռով։ Այս խեղճութեան վրայ մտածելն անգամ խելքի պտոյտ կուտայ, ո՞ւր մնաց զայն տեսնելը։ Վերջապէս տղաքները կը տեսնեն որ ա՛լ չի շարժիր իրենց մայրը, ա՛լ հեծքեններ չարձակեր, հանդարտ կը մնայ հոն՝ պատառոտ խշտեակին վրայ, չարչարանքի յետին գալարման մը պահուն քարացած. նորածինը ճչիկ ճչիկ կուլար կաթի պակասութենէն, ու իր դողդոջ ձեռքուկը դեռ կը ջանար գտնել կենսատու ստինքը որուն կ'ուզէր փակցունել իր անյագ շուրթերը, այլ որ չորցած կռնծած էր հիմակ։

Յանկարծ մրուքաւոր, թխադէմ մէկը ներս կը մտնէ, տէրտէրը, ու ետեւէն ժամկոչը՝ ճաղը ձեռքը, ու անոր ետեւէն ալ չորս մարդեր, մեռելակիրները։ Ո՛հ, անշունչ էակի յետին այս այցելուները քիչ մը սոսկում չե՞ն ազդեր. աշխարհի ո՛ր կողմն ալ երթաս՝ միշտ ներկայ են ու յանկարծ երեւան կ'ելլեն երբ ա՛լ կեանքը մնաս բարով ըսած է. անապատին մէջն ալ գտնուիս, անոնք պիտի տեսնես քովդ, չորս մեռելակիրները, խոժոռ անժպիտ դէմքով մարդեր, մահանգոյն կոչումով զինուած։

Ու տղաքները ցաւագին ապշութեամբ տեսան, որ իրենց մայրը մտաւ այդ երկայնաձեւ ծակ ծակ տուփին մէջ, զոր չորս մարդիկ առին տարին, անգամ մըն ալ չբերելու համար։

Ահա այս խեղճ կինն էր զոր ժամ մտցուցին. անո՞ւնը. ոչ ոք գիտէ, կամ գիտցողներն ալ անմիջապէս մոռցած են. թշուառութեան անհուն տետրին մէջն միայն արձանագրուած է։

Եկեղեցին մէջ կատարուած արարողութիւնը կրնա՞յ երեւակայել. ընդարձակ տաճարը քահանային ձայնէն կը թնդայ մանաւանդ։ Մեռելական աղօթքներն հազիւ սկսած, արդէն վերջանալու մօտ էին. մանաւանդ որ մեռելակիրները սրբունդին կ'երերցունէին անհամբերութեամբ։ Քահանան պերճախօս ակնարկ մը կը նետէ անոնց վրայ, իբր հասկնալու կարողութիւնը փայլեցնելու համար աւելի շտապելով։

Ու երբ աւարտման բանաձեւը կ'արտասանէր՝ Եւ փառք յաւիտեանս…

—Տէր հա՛յր, ըսաւ մէկը ետեւէն, չը ձգելով որ աղօթքն ամբողջացունէ։

—Ի՞նչ է ան։

—Աս մեռելը վաղուան պիտի մնայ։

—Վա՜յ, ինչո՞ւ, ի՞նչ կայ, իշտէ կ'ընենք կը լմնցունենք կոր։

Միջամտողը որ եկեղեցւոյ պաշտօնեայ մըն էր, մօտենալով անոր ականջին, ըսաւ.

—Չէնկին խըշըմ ունի եղեր, ծանրը վերցունել կուզէ կոր, անոր համար վաղուան մնայ։

—Ահ՜ն… ըսաւ քահանան ընդհատուած աղօթքն ամբողջացունելով և գոհունակութեան շարժումով մը մօրուքը շոյելով։

* *

Չէնկին խըշը՞մ. ամենէն դառն հեգնութիւնը չէ՞ այս որ վերջին անգամ մըն ալ կուգայ խռովել այդ հէ՛ք կնոջ տառապած հոգին. անիկա պիտի ուզէր որ մինչեւ հողին տակը իր խեղճութեան ու անչքութեան պատանքովը փաթթուած երթար հանգչէր, ամբողջ կեանքը, ծայրէ ծայր, անոր մէջը թաղուելովը անցունելէն ետքը. ու պիտի ուզէր որ պատուհանէն նայող վշտալից դէմքը նորէն ըսէր իր դագաղին ետեւէն.

—Զա՛ւալլըն, ո՛վ կիտէ ի՛նչ խեղճ պան է։

Ո՞վ է այդ հարուստ ազգականը որ, ամեն բան լմնալէ վերջ, յանկարծ երեւան կ'ելլէ ու իր սրտամորմոք նսեմութենէն դուրս կը հանէ հէ՛ք մայրը. վասն զի հետեւեալ օրը, կիրակի, երբ դուրս բերին մեռելը, երկինքը կապոյտ էր, արեւը կը շողար, ու չորս քահանաներ, տիրացուներ, յուղարկաւորներու փոքր թափոր մը կը միանային դագաղին։ Ա՛լ չէին վազցուներ զայն, հանդարտ կը քալէին, սովորական յուղարկաւորութիւններու ծանրութեամբը։ Հակապատկերը գէշ էր այդ կնոջ անցուցած խեղճ կեանքին ու թաղման այդ հանդէսին միջեւ։

ԵՐՈՒԱՆԴ

ԱՌԵՒԱՆԴՈՒՄ ՄԸ Ի ԳԱՆՁԱԿ

Թիֆլիզէն կը հաղորդեն հետեւեալ առեւանգութիւնը զոր ի գործ դրեր է Գանձակի նահանգական դատարանի հայ գրագիրներէն մէկը։

Օրիորդը, նոյնպէս հայ, իւր մեռած հօր միակ ժառանգն է, ունի մօտ եօթն հազար րուբլու չափ կարողութիւն։ Յիշեալ երիտասարդը, 25 տարեկան, սիրահարուելով չգիտենք օրիորդի թէ նրա կարողութեան վրայ, առաջարկութիւն է անում աղջկայ բարեկամներին։ Բարեկամները տեսնելով որ իրենց ուզած տղայ չէ, մերժում են առաջարկութիւնը։ Չբաւականանալով այդ անաջողութիւնից, յիշեալ երիտասարդն երկրորդ անգամ է առաջարկութիւն անում եւ դարձեալ նոյն պատասխանն է ստանում։ Վերջապէս երրորդ անգամ առաջարկութիւնը մերժուելուց յետոյ, (այդ լինում է այս մի քանի օրերում) երիտասարդը մտքումը դնում է օրիորդին փախցնել եւ բռնութեամբ հետը պսակուել։

Պէտք է ասած, որ օրիորդը մի համեստ աղջիկ է, 17 տարեկան, եւ անցեալ ուսումնական տարին աւարտել է Գանձակի օրիորդաց ուսումնարանը։

Յունուարի 8 ին, երեկոյեան, այդ երիտասարդը վերցնելով իրեն հետ հինգ զինուած մարդիկ, ժամը իննին մտնում է օրիորդի բնակարանը։ Օրիորդը տան պատշգամում տեսնելով այդ զինուած մարդկանց և մի չար բան գուշակելով մտնում է տուն և դուռը ներսից կողպում։ Օրիորդի մայրը, որն այդ ժամանակ դուրսն է լինում, գալով տան պատշգամը և տեսնելով զինուած մարդկանց, ճիչ է արձակում և կամենում է մտնել տուն։ Տան միջանցքում նա պատահում է այդ երիտասարդին, որ ձեռքին բռնած է լինում ատրճանակ։ Երիտասարդը, տեսնելով օրիորդի մօրը, դառնում է նրան հետեւեալ խօսքերով. «այայ, ես եկել եմ Շուշանիկին տանելու. ես նրան ինձ տուր տանեմ, ես թէ չէ մի արիւնհեղութիւն կանեմ»։ Օրիորդի մայրը տեսնելով բանն ինչումն է, կրկին անգամ ճիչ է արձակում։

Զինուած մարդիկը և երիտասարդը տեսնելով, որ խօսքով բան չի դուրս գալու, սկսում են բռնութիւն գործ դնել։ Զինուածներից մէկը մէկ աքացիով դուռը բացում է և օրիորդին տանից քարշ տալով, չնայած աղաչանք պաղատանքին, տանում է փողոց, ուր առաջուց պատրաստած են լինում երկու կառք։ Օրիորդին դնելով կառքի մէջ և իրենք էլ նստելով մօտը, կառքերը քշել են տալիս դէպի Ղարադաղլու կոչուած գիւղը, որ գտնւում է Գանձակից 15 վերստ հեռաւորութեան վրայ։

Օրիորդին փողոց քարշ տալիս դուրս է գալիս հօրեղբայրը, որ բնակւում է հարեւան տանը. բայց խեղճին մի խանչալի հարուած են հասցնում ուսին, և նա ընկնում փռւում վիրաւորուած։ Վէրքն այնքան էլ երկիւղալի չէ։ Օրիորդին փախցնելու լուրը կայծակի արագութեամբ հասնում է բոլորին և ի միջի այլոց աղջկայ քեռուն, Պ. Ի. Բ.-ին։ Այդ պարոնը տեսնելով, թէ բանն ինչումն է, կէս ժամ չանցած առնում է իւր հետ եօթը զինուած մարդ, որոնց մէջ է լինում գանձակեցոց յայտնի իւր քաջութեամբ Ալէք Գասպարեանցը, և սկսում է հետեւել փախստականներին։ Դրանք գնում են ուղղակի յիշեալ Ղարադաղլու գիւղը և հարց ու փորձ անելով իմանում են, որ աղջիկն այդ գիւղումն է։ Կեղծ փեսացուն և իւր մարդիկը լսելով, որ իրենց յետեւից եկողներ են եղել և թէ իրենց բանը բուրդ է, սկսում են օրիորդին փախցնել մի տանից միւս տուն, մի հայաթից միւս հայաթ, բայց վերջ ի վերջոյ չի աջողւում և բռնւում են փեսացուն իւր մէկ ընկերոջ հետ։ Մնացեալ ընկերները փախչում են։

Կիրակի երեկոյեան, յունուարի 9-ին, կեղծ փեսացուին և իւր ընկերին կապած բերին քաղաք, իսկ մի քիչ անց բերին և օրիորդին։ Ոստիկանի հարցին՝ թէ արդեօք իւր յօժար կա՞մքով է գնացել թէ բռնութեամբ են տարել՝ օրիորդը պատասխանեց. «Այդ ի՞նչ հարց է որ տալիս էք. եթէ ես իմ կամքով գնայի, մի՞թէ տունիցս և գլուխս բաց կը գնայի, մի՞թէ այսքան անպատուութիւնը ինձ վրայ կ'առնէի և, վերջապէս, մի՞թէ պատիւ կը բերէր ինձ այդ քայլն անելու։»

Այնուհետեւ, ասում են, օրիորդը պատմում է, որ իրեն տարել են այն գիւղը, որի անունը չգիտէ, այնտեղ մէկ սենեակի մէջ նստեցնում են։ Յետոյ թէյ են տալիս որ խմի։ Թէյից հրաժարւում է։ Կեղծ փեսացուն բերում է մի կտոր թուղթ և ստիպում է օրիորդին, որ այդ թղթի վրայ գրի, որպէս թէ ինքն իւր յօժար կամքով է գնացել տղայի հետ, բայց բաղդի բերմամբ թանաք և գրիչ մօտիկ հարեւանների տանը չի գտնւում։ Փեսացուն այդ իմանալով աչքերն արիւնով լցւում է, տեսնում է, որ բանը լաւ չէ գնում հէնց սկզբից։ Նա ասում է իւր մարդկանց, որ հեռանան սենեակից։ Կատարում են նրա հրամանը։ Այնուհետեւ տղան ուզում է բռնութիւն գործ դնել օրիորդի վրայ։ Օրիորդը սաստիկ ընդդիմութիւն է ցոյց տալիս։ Այդ միջոցին վրայ է հասնում քեռին իւր մարդկանցով։ Կասկած չկայ, որ օրիորդը լսելով նրա գալը սաստիկ ուրախանում է, որ ազատուելու է։ Ինչպէս վերեւում յայտնեցինք, օրիորդին ազատած բերին Գանձակ իրեն փախցնողների հետ։

Պատմում են, որ զարմանալի քաջագործութիւն և հմտութիւն է գործ դրել այդ հրէշներին գտնելու և բռնելու համար վերոյիշեալ Ալէք Գասպարեանցը։

ՇԻՔԱԿՕ

ԵԶԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՐԿՂ ՄԸ

Շիքակոյի արուեստահանդէսին մէջ շատ տարօրինակ դրամարկղ մը կար։ Ոչ ոք կարող է, նոյն իսկ արկղակալը, բանալ արկղին մեծ դուռը, առանց տնօրէնին և գործակալութեան բոլոր պաշտօնեաներուն ներկայութեան։ Այս արդիւնքը ձեռք բերելու համար հետեւեալ եղանակն ի գործ կը դրուի։ Կղպանքը բոլորովին ինքնաշարժ է և որոշուած ժամուն կը բացուի, առանց ո և է բանալիի օգնութեան։ Արկղին ներսը ժամացոյց մը կայ զարթուցակով մը (réveille matin) կցուած, զոր պանքային տնօրէնը կը կանոնաւորէ բանալիի մը միջոցաւ զոր ինք միայն ունի, այնպէս որ զարթման գործին կը բանի որոշ ժամու մը, առաւուն երեքին, օրինակի համար, և ամեն օր, ճիշդ ժամն 3 ին, այն պահուն երբ տնօրէնը, արկղակալը և բոլոր պաշտօնեաները ներկայ են, այս գործին կ'ազդէ կղպանքին վրայ։ Տասը անգամին սողնակները որք դուռը գոց կը պահէին, ինքնին կը բացուին, և հզօր զսպանակ մը մեծ ազդելով կը հրէ դրամարկղին դռնակները։ Ժամը 3 ին քառորդ մնացած, կամ գիշերուան ո և է ժամուն ամեն ջանք ապարդիւն պիտի ըլլար իր ծխնիներուն վրայ դարձունել երկաթէ այս ծանր զանգուածը որ ցցուածք մը չունի, ոչ ալ կղպանքի ծակ մը, որով հետեւ բանալիի գործածութիւնն աւելորդ է այս հանճարեղ մեքենականութեան շնորհիւ։ Բացարձակ ապահովութիւն գողութեան դէմ, նոյն իսկ արկղակալին, ինչպէս կ'ըսեն գործակալութեան յայտագիրները։

* *

ԴԱՐՁԵԱԼ ՀՐԴԵՀ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԻՆ ՄԷՋ

Ձախորդ ձեռնարկութիւն մը միշտ ձախորդ արդիւնքներ կ'ունենայ, կ'ըսեն, որուն մէկ օրինակն ալ Կոլոմպեան արուեստահանդէսն տեսնուեցաւ. կորուստներ, գողութիւններ և հրդեհներ վերջ ահա ուրիշ հրդեհ մըն ալ գալով մաքրեր է գազինոն, նուագարանը և ցուցահանդէսի ամենէն փառաւոր մասը եղող սիւնազարդ կամարը որ իր վեհափառ գողթեամբ շուք մը ձգած էր Միչիկըն լճին վրայ. ասկէ զատ, տարրագործութեան շէնքի վերնայարկը հրոյ ճարակ եղեր է, և բաւական վնաս պատճառեր է նաեւ ցուցադիր Տէրութեանց. այս հրդեհին պատճառաւ, Գաղղիոյ կառավարական ապրանքները որք մնացուկներու մէջ դրուած էին ետ ղրկուելու համար, այրեր են, մէկ մասն ալ ջուրէ վնասուեր է։ Բիւրիզեայ անօթներ մոխիր դարձեր են, ինչպէս նաեւ Ռուսիոյ Պելճիքայի, Գերմանիոյ և Ռումանիոյ ապրանքները։ Ցուցահանդէսի փակումէն վերջ շատ մը պզտիկ շէնքեր վար առնուեցան և տարրագործութեանց շէնքն ալ՝ որ կրնայ շատ դիւրութեամբ 300,000 հոգի պարունակել՝ Շիքակոյի կեդրոնը պիտի փոխադրուէր. այս գաղափարէն ալ հրաժարելով, որոշեցին [illegible] կոչուած տեղը ուր կը գտնուին Մաքմօնի աղբիւրը, ելեքտրաղբիւրը, ոսկեզօծ արձանը եւ որուն ճակատը կանգնուած է վարչութեան շէնքը, դէմը՝ լճին եզերքը՝ յաղթական կամարը նուագարանով միասին, և աղբիւրներուն գտնուած ջրանցքը որուն մէկ կողմը Տարազագործութեանց շէնքը եւ դէմն ալ երկրագործութեան շէնքը կան. ահա այս մասը պահպանել որոշեցին։ Բայց վերջին հրդեհը, որ ծագեր է յունուարի սկիզբը, մոխիր դարձուցեր է այս պատուանդանային ճակատի մասը. այս հրդեհին մէջ ալ ջրհանկիր մը մեռեր է եւ ուրիշ շատեր վիրաւորուեր են։ Այդ երկրին մէջ անկարելի է, կ'ըսեն, որ հրդեհ ըլլայ եւ մարդ չի մեռնի կամ չը վիրաւորուի. սակայն այդ կամ իրենց վերջին աստիճան գործունէութիւնը կամ անճարակութիւնը կը ցուցնէ։

ԽՆԴԻՐ ՀԱՆՐԱՅԻՆ

ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ

Ստորեւ կը հրատարակենք բնալուծական տեղեկագիր մը զոր խմբագրած են կառավարական նշանաւոր քիմիագէտ Պ. Փէթրօ Ափէրի և Ցիւրիխի համալսարանին արհեստական քիմիագէտ և բնական գիտութեանց վարդապետ Պ. Կ. Սինկլօս՝ մայրաքաղաքիս մէջ սպառուող տեղական կամ օտար երկիրներէն եկող գոնեակներուն անխարդախ բաղադրութեան, ընտիր տեսակին և հանրային առողջութեան օգտակարութեան մասին։ Այս երկու նշանաւոր քիմիագիտաց կողմէ խմբագրեալ պաշտօնական տեղեկագրէն ամեն ոք կրնայ լիապէս համոզուիլ թէ մայրաքաղաքիս մէջ սպառեալ գոնեակներուն մէջէն ո՛րը նախապատուելի և առողջապահութեան տեսակէտով օգտակար համարուելու արժանի է։

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Թիւ 3146 Կ. ՊՈԼԻՍ. 4 Օգոստ. 1893

Մեզ յանձնուած ըլլալով քննել Ս. Ի. և Ե. Մէթաքսասի ի Պիրէոն պատրաստեալ գոնեակին բաղադրութիւնն և եթէ Յունաստանէն եկող միւս գոնեակներէն առաւելութիւն մը ունենալով նախապատիւ համարուելու արժանի է, նոյնպէս եթէ պատրաստեալ է զուտ գինիէ և նման այն օրինակին զոր երկու տարի յառաջ քննած էին, ձեռնարկեցինք անոր քննութեան որոյ արդիւնքն ստորեւ պիտի տեղեկագրենք։ Ըստ որում խնդիրն հանրային առողջութեան տեսակէտով բարձր նշանակութեան արժանի է, պարտ էր մեզ այլ և այլ խանութներէն մէկ մէկ օրինակ առնուլ որպէս զի լիովին ապահով ըլլանք սպառեալ գոնեակին որակին վրայ, և ըստ որում խնդիրն իւր մէջ կը պարունակէ բազում դժուարութիւններ, այս մասին արհեստական քիմիագէտ Պ. Կ. Սինկլօսի աջակցութիւնն ես խնդրեցին։

Այսու պատճառաւ տասն և չորս (14) կեդրոնական վաճառատուններու դիմեցինք որոց իւրաքանչիւրին մէկ մէկ շիշ օրինակներ ստացանք թէ՛ անտունկներու մէջէ և թէ՛ իբր նմոյշ դրուած շիշերէ։

Մեր դիմած տասն և վեց վաճառատուններն են.

Ի Բէր. Պ. Լալայի «Հէլվէտական» վաճառանոցը, Պ. Գաքավոփուլոսին «Վիէննական» վաճառ. Նպարավաճառ Պ. Յիօնկային, Փափա Եօրկիին «Կեդրոնական նպարավաճառանոց, և Տիամանտօբուլօ եղբարց նպարավաճառանոցը։

Ի Ղալաթիա. Պ. Տ. Դրիստալիի նպարավաճառանոցը, Պ. Սաքելլարիօսի «Օրէ՛ա Էլլա՛ս» նպարավ. Պ. Տ. Նօմիզօսի շաքարավաճառանոցը և Պ. Տէսիկայի նպարավաճառանոցը։

Ի Պոլիս. Բէյվէնճի օղլուի վաճառատունը, Պ. Անաղնօստօփուլոսի վաճառանոցը և Փանթազօփուլոսի վաճառանոցը։

Մեր հետազօտութիւնքն առաւել գործնական ընելու բաղձանօք, բաղդատելու համար այլ և այլ ուրիշ գոնեակներ եւս ստացանք թէ՛ Յունաստանի և թէ Գաղղիոյ Պօրտօյի երեւելի գործարաններէն։ Յետ երկար, բազմակողմանի, ինչպէս նաեւ քիմիական նուրբ վերլուծութիւններէ, հետեւեալ արդեանց յանգեցանք։

Պ. Մէթաքսասի տասն և չորս օրինակներուն բնական և արուեստական յատկութիւնքը քննելէ յետոյ, որոշեցինք գինւոյ, ցքիի, ջուրի և այլոց քանակութիւնը, եւ բաղդատեցինք մեր արտադրած արդիւնքը դարձեալ մեր կողմէ քննուած այլ գործարաններու գոնեակներուն հետ։ Յետոյ յուծեալ ցքիին բնական յատկութեան և օտար տարերքներ պարունակելուն կամ չպարունակելու մասին ճշգրիտ քննութեան զբաղեցանք։ Առ այս հետեւեցանք այն միջոցներուն և եղանակներուն զորս կը ցուցնեն մեզ E. Adam, Jorissen, Cazeneuve, Coton et Barbet, Portes et Ruyssen, Cabasse, Chateau, Charles, Hébert, Viederholt եւայլն եղանակներ զորս քաղեցինք հետեւեալ հեղինակութիւններէ Baudrimont (Dictionnaire des alterations et falsifications 1882), G. Salet (Agenda du chimiste 1887), Barillot (Manuel de l'analyse des vins 1889), Ch. Steiner (Traité des eaux de vie 1890), Magnier de la Source (Analyse des vins 1893), Hépert (Examen des boissons falsifiées Juin 1893), Van Hamel Roos (Revue internationale des falsifications 1889-1893).

Մենէ ի կիր առեալ ամեն փորձերէն և մանրամասն ու ճշգրիտ քննութիւններէ կը հետեւի որ մեր մայրաքաղաքին մէջ վաճառեալ ՄԷԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ գոնեակը զուտ և անապակ գինիէն պատրաստեալ լինելով՝ ամենայն օտար և արհեստական նիւթերէ ազատ ու զերծ է (այսինքն եգիպտացորենէ, գետնախնձորներէ, բանջարներէ և այլոցմէ), նաև հաստատելով մեր հաւատոյն թէ իւր տեսակին մէջ գերազանց յատկութիւն ունենալով կարող է բաղդատուիլ գաղղիական գոնեակներուն ամենէն երեւելիներուն հետ, հետեւաբար պարտ անձի կը համարինք մասնաւոր եղանակաւ յանձնարարել յիշեալ գոնեակը մեր հասարակութեան երբ ուզէ գործածել այսօրինակ ըմպելի մը։

Ն. ՍԻՆԿԼՕՍ.
Վարդապետ բնական գիտութեանց
եւ արհեստական քիմիագէտ՝ վկայեալ Ցիւրիխի համալսարանէն։

ՓԷԹՐՕՍ ԱՓԷՐԻՍ
Քաղաքապետական քիմիագէտ,
գերմանական, Աւստրիական,
Հելլենական եւ այլ հիւպատոսարաններու։

769

ԴԵՂԱՐԱՆ «ՆՈՐՄԱԼ» Հ. ԷՄԻՐԶԵԱՆ

Սուլթան Մահմուտի դամբարանին դէմ բազում տարիներէ ի վեր ծանօթ վերոյիշեալ դեղարանին մէջ այս անգամ նորանոր փոփոխութիւններ եղած են յօգուտ իւր յաճախորդաց։ Թէ՛ մաքուր և զուտ դեղերու մթերք մը աւելցած է, թէ՛ դեղարանը ընդարձակուած է կահաւորեալ սենեակներով և թէ՛ ի վաղուց անտի յաճախող պատուարժան բժիշկներէն՝ զատ այժմ ի ստորեւ նշանակեալ բժիշկներն եւս պիտի պատուեն իրենց այցելութեամբ։

Եւրոպական հիւանդանոցի մը բժշկապետը ամեն օր 9 էն 11, Փարիզի համալսարանէն վկայեալ բժշկուհի և մանկաբոյժ կնախտաբոյժ Մատամ Զիէգօֆ Դշ. և Շբ. օրերը 5 էն 7 ը։ Տոքթ. Ալիքսան պէյ Դշ. և Ուր. օրերը 3 էն 5։

Տոքթ. Ն. Մասիս ամեն օր 10 էն 12։ Տոքթ. Ազիզ պէյ որ ի Փարիզ կատարելագործած է ակնաբուժութիւնը Բշ. և Եշ. օրերը կէս օրէ վերջը։

Ճարտար և փորձ բժիշկ վիրաբոյժ մը ամեն օր 10 էն 12։ Նաեւ ծանօթ ատամնաբոյժ Ժօզէֆ Պիլլօր էֆ. ամեն օր մեր դեղարանին մէջ իւր մասնաւոր սենեակը հիւանդ կ'ընդունի և ատամնաշինութեամբ կը պարապի։

Դեղագիրք խիստ չափաւոր գիներով եւ մեծ խնամով կը պատրաստուին։

Հօկի Մօրիւ ձկան իւղը միշտ ամենէն ազդեցիկ և ամենէն ախորժելի դեղն է։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

Ն. ԱՆՏՐԻԿՕՄԵՆՕ

Ի ԲԵՐԱ Ի ՊՈԼԻՍ

Մեծ փողոց 283 Սուլթ. Պաղչէ [illegible] 99

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ գոհացնելու համար Բերայի շրջակայից բազմաթիւ յաճախորդներս, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ բարեկամներս որք արդէն կրցած են գնահատել իմ լուսանկարչական աշխատութիւններս, մեծ լուսանկարչատուն մը հաստատեցի ի Բերա։ Այս նոր հաստատութիւնը լուսանկարչական ամենակատարեալ հաստատութիւններու հաւասար դիրքի մէջ դնելու եւ զայն արժանի ընծայելու համար յաճախորդներուն, ոչ մէկ զոհողութիւն չեմ խնայած։ Գործաւորներս ունին վերջերս հնարուած գործիներ եւ անոնց այլազան մանրամասնութիւնն, այնպէս որ ամեն մարդ կրնայ իր լուսանկարն հանել տալ իր ճաշակին համեմատ, ամենէն պզտիկ ձեւէն մինչեւ բնական մեծութեամբ։

Երկարամեայ փորձառութիւն մը եւ լուսանկարչական գործիներու բազմազանութիւնը երաշխիք մըն են թէ իմ բլիշէներս լաւագոյն պիտի յաջողին։

Այս ըսածներուս ճշգրտութիւնը ստուգելու համար կը բաւէ այցելել իմ լուսանկարչատունս եւ, եթէ փափաք յայտնուի, փորձ մը հանել տալ համոզուելու համար։

Լուսանկարները կը յանձնուին թէ մշտնջենաւոր ոճին եւ թէ պլատինէ ոճին։

Գիները համեմատաբար չափաւոր են։

822 58—100

ՏՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆ

ԹԻՓԼԻ ՊԱՇԸ, ՓԱՍՍԱԺ ՏԸՆՏՐԻԱ

([illegible])

Կը դարմանէ ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։ Մասնաւոր խնամք ծննդաբերական եւ ջղային հիւանդութեանց։ Կ'ընդունի Բշ. Դշ. եւ Ուր. օրերն յետ միջօրէի, ժամ 7էն 10 (ը. թ.). հինգշաբթի օրերը միմիայն ժամերուն ձրի։

960 3—10

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ, ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Բիւյիւք Ասպուտ խան, Թիւ 4. Մաքրուճըլար իչի, Ստամպօլ. Ամեն օր կէս օրէն վերջը

Սոյն գրասենեակի տնօրէնն, որ երկար տարիներ Օսմ. դատարանաց մէջ զանազան պաշտօններ վարելէ յետոյ այժմ փաստաբանութեան հետեւած է, կը վարէ սոյն գրասենեակի տնօրէնութիւնը։

ԿԸ ԽՄԲԱԳՐԷ Թուրք. լեզուաւ Օսմ. ամեն նախարարութեանց և մասնաւորապէս դատարանաց ուղղելի ամեն կարգի և տեսակի աղերսագիր, իլթիմազ, լահիա, բրօթէսթօ ինչպէս նաեւ ընկերական, առեւտրական և վաճառականական պայմանագիր, ծրագիր, մուրհակ, նամակ, յօդուած, ազդագիր և այլն։

Ընձեռած է ամեն միջոց և ձեռնհաս անձանց օժանդակութիւնն, որոց օժանդակութեամբ կը ստանձնէ.

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ օտար տէրութեանց Կ. Պոլսոյ հիւպատոսարանաց և Պատրիարքարանաց ուղղելի դատական, առեւտրական, վաճառականական և ընկերական նմանօրինակ ամեն կարգի և տեսակի գրութեանց՝ հայ. յուն. գաղ. անգլ. գերմ. ռուս. իտալ. սպան. Եբրայեց. և պուլղ. լեզուօք։

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ՝ յիշեալ լեզուօք խմբագրեալ նոյնօրինակ ամեն կարգի եւ տեսակի գրութեանց՝ որ լեզուէ որ կը պահանջուի։

ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ՝ շփոթ եւ կնճռալից հաշուոց. Տոմարակալութեան դրութեան վերածումն անկարգ տումարաց։

Գաղտնապահութիւն, ճշդապահութիւն երաշխաւորեալ։

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Շէրէֆ հուլուլը միւթէզարրիֆ օլան շէհրը Րամազանը շէրիֆտէ ծիհնուտէ ձէնապը Շահանէյէ իֆթարլըք օլարագ իհտա օլունմագ իւզրէ միւպայաա միւզգէր միւնագասայա վազ օլունան բէշէլին պէյնէր գըրէտսի 4 դըր. 10 փարատա գալըպլըր եօգտուրսունտէ օլունդուղունտան մէզգիւր Փիրյաթտան թէնզիլ իճրասը իլէ մէզգիւր բէշէլին իհտաւընա թալիպ օլանլարըն իգրա գըյմէթլէրի րամազանըն 29ընտէ հանէմաա իրթիպ կիւնինէ գատար մագամը Սէրասքէրի ըհվագյամթը րումուլիէ ատիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 35 1—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

88

ՆՈՐԹ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3.000.000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,141,290
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,794,012

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4.446.418
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1.099.000

Ընկերութիւնք Պոլսոյ մէջ հաստատուած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ կ'ընդունին չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած ընդարձակ երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. Նաև եբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնին։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500.000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110.000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չափաւոր գնով և առաւելագոյն դիւրութեամբ մէջի ապրանքներն և դրամատարաներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ցանկացողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մեհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 23 և 22 կը սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ և Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

HUILE DE HOGG

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԹԱՐՄ ԼԵԱՐԴՆԵՐՈՒ ԻՒՂ ԲՆԱԿԱՆ ԵՒ ԲԺՇԿԱԿԱՆ

Ամենէն ազդեցիկը, ամենէն մաքուրը, ամենէն սիրուժելին զոր աւելի քան 40 տարիէ ի վեր յանձնարարած են բոլոր աշխարհի առաջին բժիշկները, ոսկրաթեք տղայոց, տկար մարդոց և ընդդէմ կուրծքի հիւանդութեանց, հազի, խոյլերու, մորթի այտուցներու և այլն։

Արտաքին պատեանին վրայ պահանջել HOGG միակ տէրը, 2, Քասթիլիոն փողոց, Փարիզ, և ամէն դեղարաններու մէջ։

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԵՐԻ

Նէֆս Եաննա իլէ Բրեվէզա վէ Լօրոս մէվգըլէրընտա պուլունան ասաքիրը չահանէ իչուն մաճալլինճէ մէվգըի մինագասայա վազ օլունան բիրինճին ահնէյի հալիյէ շուպաթընըն 27ինճի կիւնի գարարը վէ 28ինճի կիւնի տախի իհալէի գաթիէսի իճրա օլունաճաղընտան իթասընա թալիփ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 33 2—3

Տօն կէօմլէք վէ սաթարըք ամէրիգան թօփ 36660 պէհէր թօփը 28 ղրշ. 10 փարա պէյազ մատամբօլ արշունը ճէտուտ 34500 պէհէր արշունը ճէտուր 1 ղրշ. 25 փարա, սըք գանավաչօ արշունը ճէտուտ 81950 պէհէր արշունը ճէտուր 1 ղրշ. 35 փարա, գալըգօթ արշունը ճէտուտ 4000 պէհէր արշունը ճէտուր 2 ղրշ. խարինաթօ արշունը ճէտուտ 8524 պէհէր արշունը ճէտուր 1 ղրշ. 39 փարա, բէզանտուք արշունը ճէտուտ 3850 պէհէր արշունը ճէտուր 2 ղրշ. 20 փարա, հաշ թուզը էվրօփա տանէ կէօնի աատէտ 5000 պէհէր գըյէի ճէտուր 4 ղրշ. 21 փարա, նիմ փիշմիշ Իզմիր քէօսէլէսի աատէտ 7500 պէհէր գըյէի ճէտուր 10 ղրշ. 32 փարա։

Նիզամիէ էյալէթ անպարը իլէ Պէյքօզ Տապաղխանէսի իչուն միւպայաա օլունմագ իգդիզա էտէն մէզգիւր մինագասայա գօնուլան պալալ մավրագգամ 8 գալէմ էշիա փիյաթը մարպութէլէրը իլէ թալիփլէրի էօհտէլէրինտէ օլմագ պէհէր կիւն մինագասաչարը իճրա օլունաճագ 1 հաֆթայա գատար գարարը գաթիլէրինին իճրասը ձէրտէսթ օլունաճաղընտան փիյաթը մէզգիւրէնին թէնզիլի իլէ իթասընա թալիփ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 34 2—3

ԱՅԵՐԻ ՁԵՐՐԻ ԲԷՔԹՕՐԱԼ

Այէրի Ձէրրի բէքթօրալն արագապէս կը բուժէ հարբուխները, հազերը, կոկորդի վէրքը, փողացաւը, բորբորումն հազագի, բորբորումն շնչափողի, շնչարգելութիւնն եւ այլն։

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար թոքերը, կը հանգստացնէ թոքային գրգռումները եւ կապուտ հազի եւ յառաջացեալ թոքախտի համար միակ դարմանն է որ հզօրապէս կ'սփոփէ ու կը կասեցնէ։

Այէրի Ձէրրի Բէքթօրալն' որ այնքան մեծ համբաւ ստացած է իբրեւ ամէնէն հզօրագոյն դարմանն զօր գիտութիւնը ի լոյս ընծայեց, նորա կոկորդի եւ թոքային տկարութեանց վերայ ունեցած ուժգին եւ միօրինակ նուաճող ազդեցութեամբն է, ոլով միանգամայն իւր առաքինութեանց յատագով եւ պաշտպանն կը հանդիսանայ։

Ձերրի Բէքթօրալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ ամեն դեղերէ գերազանցն է եւ համեղ։ Գործածութեան եղանակը շիշերուն հետ կը տրուի։

Կը ծախուի վայրաքաղաքիս մէջ գանազան դեղագործաց քով։ Կեդրոնապետին է Ս. Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԱՑ Ամերիկեան վաճառատունն, ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 906

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք շաբաթը երկու անգամ կը բանին Լիվէրբուլէ և Արեւելեան մէջեւ

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Գատալօնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2408
Բավոնիա	5587	Ալկիա	2393
Սէֆալօնիա	5517	Սարտինիա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սկթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալճէրիա	2148	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մորոգգօ	1856
Շէրպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ Գործակալ
Thomas C. Joly
Ալիքսիրաճիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա
932

ԱՈՒՃԱԶՐՈՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Լիվէրբուլ, Անվէրս, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանթեր	1700
Ապօլլօ	5500	Կիտանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսթօ	3000	Կրոտնօ	2200	Քուիգօ	2800
Գասսիօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Գօլօրատօ	2200	Հիտալկօ	3300	Րինալտօ	3200
Դիտօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Էլֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Ֆէլրօ	2600	Ճուակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Ֆալքօն	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Ֆամէօ	2100	Քէլլօ	2000	Սանդրինկօ	8200
Ֆատօ	2000	Քօլբինօ	4200	Սաբֆօ	2000
Ֆօմօ	2700	Քօմօ	2200	Սիլվիօ	2000
Ջիբրաքօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գլիօ	3500	Լէանտրօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլորատօ	5400	Լիվօռնօ	3000	Թասսօ	1200
Ցէգօ	2500	Լալմօ	1500	Թօլլօ	2800
Ցօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբիտօ	900
Ծուրօ	4800	Մարդէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Ցրապօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուռնօ	5000
Էլտօրատօ	2600	Մուռինօ	3100	Ըէմօ	3600
Ըլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Ջէպրա	1000
Ըլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Յրֆայնըրս	200
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ջըմպօ	200
Ֆալքօն	800	Սքրանտօ	4500	Ջէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օտտօ	2000	Մօրքէթօ	120
Ըմիրեյթ Մօնարգ					8000
Էմբայր Մօնարգ					8000
Լէյտի Մօնարգ					8100

Իւխօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուտըըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է Յունվ. 17/29ին և Փետրվ. 11ին (Ն. Տ.) հոս կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւնք կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ԻՒՍՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Բիւյիւք Միւմթ խան, Ղալաթիա
858

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 24/5 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին կէս միջօրէի։
Գշ. 25/6 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ. ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի համար,
Դշ. 26/7 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 26/7 Սուրհանդակ գծոյն Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ պաթում, առաւօտեան ժամ 11ին։
Կշ. 27/8 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ. — Յունվ. 25/6, երեքշաբթի օրը Կ. Պօ էն գծոյն Ռուսիոյ նաւահանգիստները մեկնող սուրհանդակ Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թէսէսալոնիկէ, Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գծոյն շոգենաւ։
605

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոլսոյ միջեւ երկշաբաթական բանող

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Բաղդակէ և տուն ուղեւորութեան

Նաւուղէգի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸԳՈՒԼ
477 Մումհանէ Սիթէ Ֆրանսէզ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԵՐՐՈՐԴ ՎԻԹԳԱՆՑ
ԸՆԴԱՐՁԱԿԱԳՈՅՆ
ԱՄԵՆԱՅԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ
ԵՒ ԳՈՐԾԱՏԵՂԵԱՑ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
ՄԵՔԵՆԱՅԻ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՔԷՆԵՐԻԷՖՆԻՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԾՐԱԳԻՐ

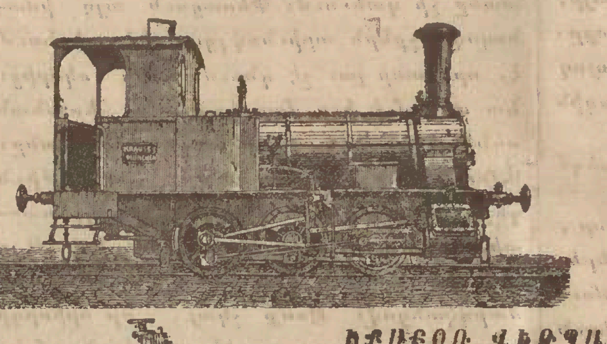

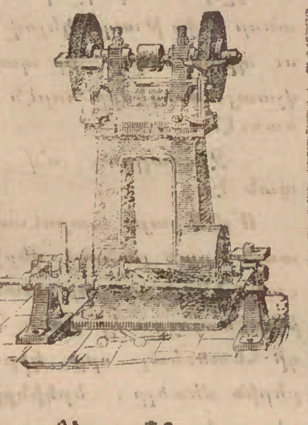

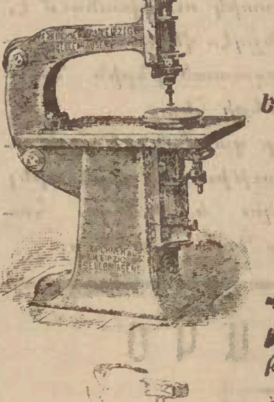

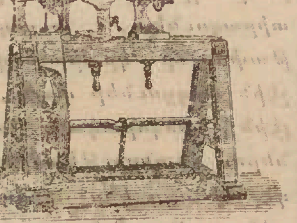

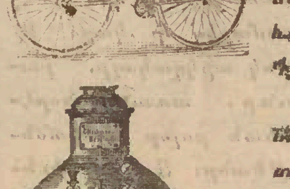

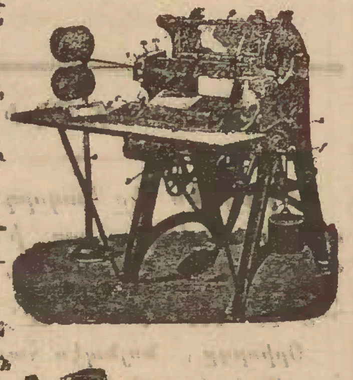

Մեքենաներու և գործիքներու ապրանքներու ներկայացուցիչ ի Կալաթիա, Իւրաքանչիւր Բաշար, Թիմոթէոս խան (նախկին վեղարատան) ծրագրատուն Բաժին։

Շոգեմեքենաներ, երկաթագործական, ծառագործական, նաւային եւայլն, նաեւ ՆԵՐԿԱՅԱՑ և ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ գործիքներ։

Տեղեկութիւնք կը տրուին մեքենաները ամեն գործածութեան վերայ։

Ծրագրութեան մէջ կը գտնուի մեր գործելի ամեն գործիքները, մեքենաներու, հիւանդանոցներու, խոհանոց հագուստներու, գիւղ. ամեն տեսակ փոխադրութեան գործիքներու։ 798

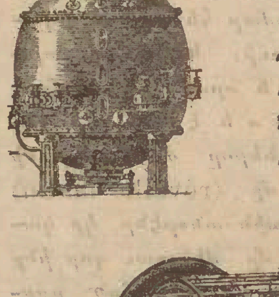

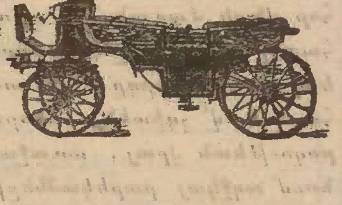

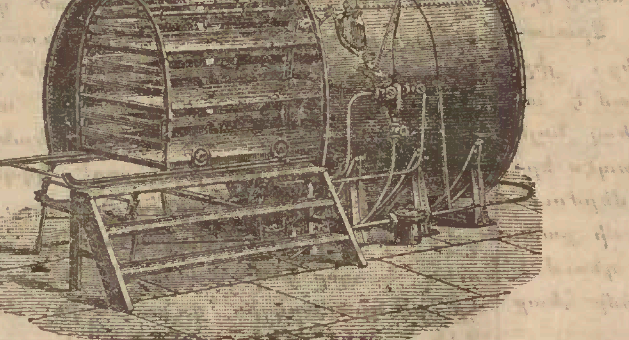

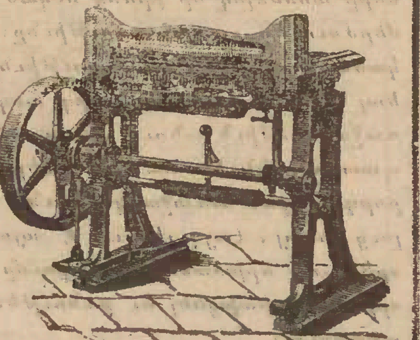

ՕԿՍԱՆՆԻԽ ԷՒՕ ԽԻԻ

8

ՄԹՆՐԱՆՈՑ ՈՅՆԱՄԱՆՆԵՐՈՒ

Պ. ԲԱԹՍԻՔԱՔԻՍ

ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, Թիւ 309

Այս մթերանոցին տէրը, Պ. Բաթսիքաքիս, կը ծանուցանէ իր արգոյ յաճախորդներուն և հասարակութեան թէ տարուան ամեն եղանակներուն իր մթերանոցին մէջ պիտի գտնեն ամեն տեսակ պատրաստ կօշիկներ և թէ գործատուն մը ունի ուր յանձնարարութեամբ կօշիկներ կը պատրաստուին էրիկ մարդերու, կիներու և տղաքներու համար, գործածելով առաջնակարգ նիւթեր Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ ամէնէն համբաւաւոր գործարաններէ ելած եւ իրենց վայելչութեամբը, տոկունութեամբն ու գիներու համեստութեամբը նշանաւոր։ Յանձնարարութիւնները կը կատարուին արագ եւ կէտ առ կէտ։ Նոյն հաստատութեան մէջ կը գտնուին նաեւ առաջնակարգ լաստիկներ։ Մէկ այցելութիւն կը բաւէ որպէս զի հասկցուի այս հաստատութեան նիւթերուն գերազանցութեանը։ 18—36

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Սպեղանման Թուղթ Ֆայեար եւ Պլէյն, կ'ընդունի յաջողութիւն, Դեղագործ ի բուժումն հարբուխի, հազի, բրոնխիտի, յօդացաւի, ցաւերու, մկանացաւերու, վէրքերու, արտաքին ընտիր դեղ ընդդէմ կուրծքի եւ այլն։ Կը ծախուի բոլոր դեղարանաց մէջ. Ստորագրութիւն պահանջել։

ՏՐԴ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԳԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
1 ՊԱՀՃԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշքշուք լինելու արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց. (Բացի կիրակէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 114

ՇԻՐՔԷԹԻ ՀԱՅՐԻՅԷ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1894 Յունուար 18էն սկսեալ մինչեւ 1894 Փետրուար 28

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն Կամուրջ եկող շոգենաւոց երթեւեկութիւն

ժ. վ. թ.
1 15 Ենմ. Մգպ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. Պօյճ. Ր. Հս. [Ր. Հիսարի շոգ. ին հետ պիտի հղեր.] 38
2 15 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. Պշը. (Ենր. շոգ. ին կը հաղորդակցի։ 39
2 40 Ր. Ա. Գվ. Ենմ. Մգպ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. անտի Ասիական եզերը անցնելով մինչեւ Գնտ. եղած նաւատոյց. Ներն հանդիպելով Օրթ. պիտի երթայ։ Գնտ. ի շոգ. ին հետ կը հաղորդկ. Ուրբ. ները Օրթ. Վնր. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշը. 18
2 45 Ենր. ՍԹՆ. Մրկ, Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշը. 42
3 15 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հս. (Ր. Հս. ի շոգ. ին կը հաղորդակցի) Ուրբ. ները Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշը. 17
4 15 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Պէշը. Ուրբ. ներըԱրն. Գրչ. Օրթ. 34
5 45 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէզ. Ենր. ՍԹԷՆ. Միր. Պօյ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օր. Պշ. 32
7 — Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թպ. Պէզ. Բշպ. Են. Մկ. Գնլ. Ր. Ա. Հս. Գնտ. Ար. Զնկ. Պէյլ. Օր. Գզ. Պշ. Իս. 22
8 — Ա. Ր. Գվ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. ՍԹՆ. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օր. Պշը. 17
10 — Ր. Հիս. Զնկ. 18
10 10 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. Մրկ. Ր. Հս. Արն. Օրթ. Պշը. 34

Եէնիքէօյէն Կամուրջ եկող շոգենաւք

1 15 Ենր. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշը. 28

Պէյքօզէն Կամուրջ եկող շոգենաւք

1 15 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշը. 32
1 45 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշը. 28
2 — Օրթ. էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր. է 33
2 10 Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գր. Օրթ. Պշը. Գապ. 22
2 45 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշը. 32
3 15 Պէպը. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշը. 42
3 45 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշը. Գպ. բացի Ուր-է 19
4 15 Հս. էնՊէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշը. բացիՈւրբ. է 28
4 20 Օրթ-էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր. է 18
5 — Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշը. Գպ. բացի Ուր-է 42
5 15 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշը. 19

Ասիական եզերէն Կամուրջ եկող շոգենաւք

1 15 Գնտ. Վնր. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. 34
1 20 Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գանլ. Ա. Հիս. Գանտ. Օրթ. (Գնտ. կը հաղրդկ.) Ուրբաթները բացի Օրթ. էն Վան. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. 33
2 — Պէպ. Գն. Վնր. Զնկ. Պէյլ. Գզ. Պշը. բցի Ուր. է 19
2 10 Պէյզ. Բշպ. Ենր. Գնլճ. Պօյճ. Ր. Ա. Հիս. Գնտ. Պէպ. Արն. Զնկ. Պէյլ. Օրթ. Գզ. Իսկ. Պշը. Գապ. 23
3 15 Ա. Հս. Գնտ. Վնր. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշը. 38
3 25 Պէյզ. Բշպ. Զպ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. Օր. (Գնտ. ի շոգ. ին կը հղրդկ.) Ուր. ները բացի Օրթ. է Վնր. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշը. 18
4 15 Գնտ. Վնր. Զնկ. Պէյ. Գզ. Իսկ. բացի Ուր. 39
4 45 Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. [Գնտ. շոգ. հետ կը հաղրդ. Ուրբ. ներըՎնր. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշը. պիտի հանդիպի] 33
5 25 Գնտ. Վնր. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշը. բացիՈւր. է 18
7 — Մրկ. Ր. Ա. Հս. Գնտլ. Արնվ. Զէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գզկ. Պշը. Իսկ. Հնզշ. օրերը Օր. Պշ. չկայ 3
9 — Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Զպ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. Վնր. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ. 28
10 10 Պէյզ. Գնլ. Ա. Հս. Զնկ. Պէյլ. Պշ. բացի Ուր. է 42
10 20 Գնտ. էն ուղղակի կամուրջ 38
11 5 Գզկ. էն » » » 22
11 20 Վնր. էն » » » 19
11 55 Գզկ. Իսկ. » » 11

(Բացի կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

2 30 Պշը. Օրթ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենիր. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. 34
3 5 Պշը. Օրթ. Զէկլ. Արվ. Ր. Հս. բացի Ուրբ. է, 28
4 5 Գապ. Պշը. Իսկ. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արնվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Միրկ. Ենր. Բշպ. Պէյզօզ Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. 22
4 — Պշը. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. ՍԹՆ. Ենր. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենիմ. 32
5 15 Իսկ. Պշը. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արնվ. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Զպզ. Մրկ. 22
6 — Գապ. Պշը. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենր. Պէյզ. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. Գվզ. ներ 17
7 — Պշը. Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Զէնկ. Արն. Գնտ. Ր. Հս. Պօյճ. Գնլ. Ենր. Թրպ. Պէօյ. 8
8 30 Պշը. Օրթը. Արնվ. Պէպ. Ր. Հիս. Միրկ. Ենիր. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. Ենմ. 34
9 20 Պէշ. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հիս. 18
10 5 Պշը. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենր. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. Ուրբ. ները 10վայրկեան ետքը 39
10 45 Ր. Հս. Պօյճ. Միրկ. ՍԹԷՆ. Ենիր. Թրպ. Պէօյք. Մէզ. Ենմ. Ուրբաթները չկայ 17
11 20 Ենր. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենիմ. 18
11 40 Պէպ. Ր. Հիս. Պօյճ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենր. (*) 42
(*. Օրը գէշ եղած ատեն ՍԹԷՆ. չկայ։

Կամուրջէն Պէյքօզ երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

2 10 Կամրջ. էն ուղղ. Պէյքօզ 32
3 10 Ուղղ. Պէյքօզ բացի ուրբաթէ 19
4 20 Ուղղ. Պէյքօզ բացի Ուրբաթէ 42
5 10 Ուղղ. Պէյքօզ 19
10 35 Պշը. Օր. Գրչ. Արն. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Մրկ. Ենր. Բշպ. Պէյզ. բացի Ուրբաթէ 23
11 15 Գապ. Պշը. ՕԹ. Գչ. Արն. Պպ. Ր. Հ. Պօյճ. Ենր. 28
11 45 Պշը. Օրթ. Գրչ. Արն. Գնտ. 22
12 15 Պշը. Օրթ. Գրչ. Արնվ. 19

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

2 40 Ուղղակի Ա. Հիսար 38
3 15 Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Վնր. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպզ. Բշպ. Պէյզ 33
3 35 Ուղղակի Գանտիլլի բացի Ուրբաթէ 39
4 50 Ուղղակի Գանտիլլի բացի ուրբ. է) 18
8 45 Պշը. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Բշպ. Պէյզ. բացի Ուրբաթէ 42
9 30 Պշը. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Վնր. Գնտ. 38
10 20 Պշը. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպզ. Բշպ. Պէյզ. Մէզ. Ր. Ա. Գավագներ 38
10 40 Պշը. Պէյլ. Զնկ. Վնր. Ուր. ները 10 30ին Իսկ. Արնվ. Ա. Ր. Հս. Մրկ. Ենր. Պէօյք. 19
10 40 Իսկիտ. Գզկ. բացի ուրբաթէ) 23
11 20 Գապ. Պշը. Գզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վնիր. Գնտլ. Պէպ. 32
11 18 Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպզ. Բշպ. Պէյզ. 33
11 30 Իսկ. Գզկ. բացի Ուրբաթէ 11
12 — Պէք. Գզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանր. 31

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1894 ՅՈՒՆՎ. 18 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ 1894 ՓԵՏՐՎԱՐ 28

Վօսփորէն եկող շոգենաւեր

1 15 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշը.
1 15 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենիր. Մրկ. Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշը.
1 15 Գնտ. Վնր. Զնկ. Պէյլ. Գզկ.
1 20 Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնիր. Զէնկ. Պէյլ. Գզկ.
2 10 Պէյզ. Բշպ. Ենր. Զպզ. Գնլ. Պօյճ. Ր. Ա. Հս. Գնտլ. Պէպ. Արն. Զնկ. Պէյլ. Օրթ. Գզկ. Իսկ. Պշը. Գապ.
2 15 Ենմ. Մգրպ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. ՍԹԷՆ. Միրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշը.
2 45 Ր. Ա. Գվ. Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. Վնր. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.
3 15 Ա. Հս. Գնտ. Վնր. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշը.
3 15 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենիր. ՍԹՆ. Միրկ. Պյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշը.
4 15 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. ՍԹՆ. Միրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշը.
4 45 Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ. Վնր. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշը.
5 45 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Ենիր. ՍԹՆ. Միրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշը.
7 — Մրկ. Ր. Ա. Հս. Գնտ. Արնվ. Զնկլ. Պէյլ. Օրթ. Գզկ. Պշը. Իսկ.
7 — Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Ենր. Միրկ. Գնլ. Ր. Ա. Հս. Գնտ. Արն. Զնկ. Պէյ. Օրթ. Գզկ. Պշը. Իսկ.
7 45 Ա. Ր. Գվ. Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. Մրկ. Ր. Հ. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշը.
8 45 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. Վնր. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.
9 — Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենիր. ՍԹՆ. Պօյ. Ր. Հս. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշկ.
10 15 Ենմ. Մգպ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Օրթ. Պշկ.

Կամուրջէն Վօսփոր մեկնող շոգենաւեր

2 30 Պշկ. Օրթ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենր. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. Ենմ.
3 15 Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Վնր. Գնտ. Ա. Հ. Գնլ. Զպզ. Բշպ. Պէյզ.
3 30 Պշը. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Միրկ. ՍԹԷՆ. Ենր. Թրպ. Պէօյ. Մգրպ. Ենմ.
4 5 Գապ. Պշկ. Իսկ. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Մրկ. Ենր. Բշպ. Պզզ. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. Ենմ.
4 30 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. ՍԹՆ Ենր. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. Ենմ.
5 20 Իսկ. Պշկ. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արվ. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Զպզ. Մրկ.
5 15 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հ. Մրկ. Ենր. Թրպ. Պօյ. Մգպ. Ենմ. Ր. Ա. Գվ.
6 — Գապ. Պշկ. Օրթ. Արվ. Պէպ. Ա. Ր. Հս. Մրկ. Ենր. Պզզ. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. Ենմ.
7 — Պշկ. Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Արվ. Գնտ. Ր. Հս. Պօյճ. Գնլ. Ենր. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. Ենմ.
8 30 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հ. Մրկ. Ենր. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. Ենմ.
9 25 Պշկ. Օրթ. Արվ. Գնտ. Ր. Հս. Պօյ. Գանլ. Ենր. Պէզ. Թրպ. Պէյ. Մգպ. Ենմ.
10 5 Գապ. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Վնր. Գնտ. Ա. Հ. Գնլ. Զպք. Բշպ. Պզզ. Թրպ. Մգպ. Ր. Ա. Գվ.
10 20 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենր. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. Ենմ.
10 50 Գապ. Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հսր. Գնլ. Մրկ. Ենր. Բշպ. Պզզ. Պէպ. Ենմ. զացող շգ. ն պիտի հաղորդակցի.
11 10 Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Վնր. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպզ. Բշպ. Պզզ.
11 20 Պշկ. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. ՍԹԷՆ. Ենր. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. Ենմահալլէ
11 30 Պշկ. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Վնր. Պէպ.
12 15 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ.

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

—

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —		— —	
— —		— —	
— —		— —	7 —
— —		— —	7 30
1 15	7	1 45	8 15
2 —	8 10	2 25	9 5
2 30	8 20 Վօսփ.	2 50	9 50
3 —	8 50	3 15 Վօսփ.	10 15
3 30	9 30	3 25	10 30 Ֆէրպ.
3 45 Ֆէրպ.	9 45 Ֆէրպ.	3 50	10 40 Գզկ.
4 —	10 25	4 30 Ֆէրպօթ	11 —
4 30	10 55 Գապ.	4 40	11 30 Ֆէրպ.
4 50 Վօսփ.	11 — Գուզկ.	5 20 Վօսփ.	11 30 Գզկ.*
5 30	11 — Ֆէրպ.	5 35	11 50
5 30 Ֆէրպ.	11 20	6 15 Ֆէրպօթ	— —
6 15	12 5	6 25	12 10

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —	—	— —	— —
— —	7 —	— —	6 25
— —	8 10	— —	7 10
1 15	8 20 Վօսփ.	1 40	8 20
2 —	9 —	2 20	9 5
2 30	9 30	2 50	9 45
3 20	9 45 Ֆէրպ.	3 25	10 15
3 45 Ֆէրպօթ	10 15	3 45 Վօսփ.	10 30 Ֆէրպ.
4 —	10 40	4 30 Ֆէրպօթ	10 40
4 30	11 — Ֆէրպ.	4 30	11 30 Ֆէրպ.
5 30 Ֆէրպօթ	11 10	5 — Վօսփ.	11 20
5 15	11 45	5 30	11 50
6 —	12 5	6 15 Ֆէրպօթ	12 10

*Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ, շաբաթ եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

3 — Հարէմէն Սալաճագ (բացի Ուր. է)
4 30 » » բացի ուր. է)
10 40 » » (բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » [ուր. կիր. ժ. 10.45ին
2 30 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ [բացի կիր. է]
4 — » » » [բացի Ուր. է]
10 10 » » անտի Սալաճագ [բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին]։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ

ԵՒ

ԳԱԴԱՔԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՓԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Գատաքէօյ Սիրքէճի
5 30 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
4 45 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
6 15 Սիրքէճիէն Գատաքէօյ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գզկ. Իւսկիւտար

Ծան. — Օրը միջապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ